ДАБААН ДЭЭРЭ ГАРАГДАА: *4 МИЛЛИОН ПҮҮД*

ТАРЯАН ГҮРЭНДЭ ТУШААГДАБА

Нүхэд таряашад, замай залууршадһаа жэшээ абагты!

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 216 (10584) | 1964 оной сентябриин 11, пятница | Сэн 2 мүнгэн

Соло дуудалган ойртоо

1964 оной сентябриин 10-най байдалаар Хяагтын үйлэдбэриин управлениин ажахынууд 106708 центнер таряа тушаажа, социалис уялгаяа 66,6 процент, Улаан-Үдын управлениин ажахынууд—84.464 центнер зөөжэ, уялгаяа 64,9 процент дүүргэбэ.

Һүүлэй 3 үдэртэ хяагтынхид уялгынгаа дүүргэлтые 10 процентээр, улаан-үдынхид—11 процентээр дээшэлүүлбэ.

Тэрэшэлэн Түнхэнэй управлениин ажахынууд таряа тушааха түсэбөө 80 процентдэ, Кабанскын совхозууд 76 процентдэ хүргэнхэй.

Жолоошодой габьяа

Таряа зөөлгэдэ Буряадай автотранспортна трестын ажахынууд идэбхитэйгээр хабаадалсана. Манай республикын колхоз, совхозуудта бүхыдөө энэ трестын 750 автомашина ажаллана. Тэрэ тоодо УАТК-1 ажахын 161 машина, 3-дахи АТК-гай 120 автомашина ургаса хуряалгада хабаадана.

Эдэнэй хүсөөр 2 миллион шахуу пүүд таряан, 203.200 тонно силосэй ногоон сентябриин 5-да зөөгдөөд байгаа.

Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй, Шэбэртын авто-ажахынууд часай графигаар, 7—10 автомашинаар бүлэг боложо ажаллахадаа ехэ амжалтатай.

Һүүл баригшад

Таряа тушаалгын эхилһэнһээ хойшо Зэдын, Хоринн үйлэдбэриин управлениинүүдэй колхоз, совхозууд гээгдэжэ ябана. Сентябриин 10-най мэдээгээр зэдынхид социалис уялгаяа 48 процент, хоринхид—35 процент дүүргэнхэй.

Һүүлэй 3 үдэртэ зэдынхид таряа тушаалгаяа бага зэргэ хурдадхажа, 18559 центнер тушааба. Хоринхид энэ гурбан хоногто бираагүй, 13 мянга гаран центнер тушаанхай.

ХАРЮУСАЛГАТАЙ ШАЛГАЛТА

Таряа хуряалга хүдөө ажахын эгээл орёо, түбэгтэй бэрхэ, яаралтай ажал байһаниинь мэдээжэ. Илангаяа мүнөө бороо хурын элбэгжэжэ, һаад түбэг татажа байһан сагта энэ хүдэлмэриие шанар һайнтайгаар үнгэргэхэнь бүришье харюусалгатай. Энэ дайшалхы зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхын тула ажалшадые элсүүлжэ, бүтээсэ ехэтэй ажалда зоригжуулха талаар хүдөөгэй партийна организацинууд мүнөө ехэ шалгалта барижа байна гээшэ. Тиин хэн дүй дуршэлөөр баян бэ, хэн хүсэлэл эрмэлзэлгэ, үүсхэл оролдолго ехээр гарганаб, тэрэл энэ шалгалтые һайнаар барижа байна гэһэн олон жэшээнүүдые харуулжа болоно.

Республика соогоо хуряалгын хүдэлмэриие түрүүлэн эхилһэн Хурамхаанай, Борьёогой, Бэшүүрэй совхозуудай, Мухар-Шэбэрэй «Знамя Ленина», «Путь Ленина» колхозуудай болон бусад олон ажахынуудай партийна организацинуудай ябуулдаг эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэриин һайн талань гэхэдэ, тодорхой шэглэлтэй, тиимэһээ үрэ дүн ехэтэй байна. Гол түлэб иимэ хүдэлмэриин ашаар лэ эдэ ажахынууд мүнөө таряа хуряалгые, гүрэндэ тушаалгые эмхитэй һайнаар ябуулжа байһаниинь ойлгосотой.

Хуряалгын үедэ политическэ хүдэлмэри ябуулхаар томилогдоһон коммунистнууд, агитаторнууд болон соёлой хүдэлмэрилэгшэдынь өөрынгөө үмэнэ табигдаһан зорилго, харюусалгаяа гүнзэгыгөөр мэдэрдэг байхаһаа гадна, таряа хуряалгые һайнаар мэдэхэ, нэгэнтэбэшэ энээндэ хабаадаһан, нэгэнтэбэшэ бэрхэшээлнүүдые дабаһан тула таряашадай эгээн дүтын туһалагшад, зүбшэлшэд боложо шадаа.

Илангаяа политэмхидхэгшэд тухай онсо тэмдэглэмээр. Эдэнэр полевой стан дээрэхи бүхы хүдэлмэриин ёһото эмхидхэлшэд болоһониинь һайшаалтай. Нэгэ жэшээ. Бэшүүрэй совхозой 3-дахи отделенидэ политэмхидхэгшээр нүхэр Терентий Слепнев томилогдоо һэн. Энэ нүхэр полевой станиие шэмэглэн гоёохоһоо эхилээд, механизаторнуудай ажалые эмхидхэхэ хүрэтэр—хамаг бүхы хэрэгтэ хам оролсожо, эдэбхи үүсхэл гаргажа байдаг. Эндэхи хуряалгын бүхы техникын жэгдэ һайнаар, комбайнуудай бүлэг бүлэгөөрөө ябалгада, социалис мүрысөө, ойлгууламжын хүдэлмэри эмхидхэлгэдэ, механизаторнуудай үмэнэ гараһан али нэгэн асуудалые шиидхэлгэдэ — юрэдөө, ямаршье хэрэг бүтээлгэдэ тэрэнэй хубита заатагүй байдаг. Иимэл хадаа тэрэ механизаторнуудай, комбайнернуудай дунда хүндэтэй, «өөрын хүн» болоһон. Эндэхи олон комбайнернууд агитаторнууд юм. Тиихэдээ бүтээсэ ехэтэй ажалай жэшээ харуулна.

Таряа хуряалгын халуун хаһын үедэ иигэжэ оролдосо, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхэ гээшэ бүхы коммунистнуудай, бүхы агитаторнуудай хүндэтэй уялга. Илангаяа ажал хүдэлмэриин түрүү онол аргые түргөөр олоной шадабари болгохо хэрэг тэдэнэрэй хүдэлмэриин гол шэглэл байха ёһотой. Мүнөө хуряалгын хүдэлмэри хаа хаанагүй «шулуун харгыдаа» орожо, үргэн дэлисэтэйгээр ябана. Тиин ажалай баатарнуудай тоо үдэр бүри олоширно. Эдэ нүхэдэйнгөө дүй дуршэлөөр бүгэдэ таряашад болон механизаторнуудые зэбсэгжүүлхэ ябадал хуряалгын хүдэлмэриие улам түргэдүүлхэ арга мүн.

Тиихэдэ социалис мүрысөөнэй дүлые улам хүсэтэйгөөр бадаруулха, үрэ дүнгүүдыень саг соонь олоной анхаралда табиха, таряашадай ажаһуудалай, соёл культурын эрилтэнүүдые хүсэд дүүрэнээр хангажа байха, материальна урмашуулгын гуримые шадамараар бэелүүлхэ гэхэ мэтын тон шухала хэмжээнүүд политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэриин таһаршагүй хубинь гээшэ. Тиимэһээ эдэ бүгэдэ партийна организацинуудай, коммунистнуудай үдэр бүриин анхарал доро байха болоно.

Мүнөө юрэнхы, үни хада мэдээжэ болоһон үгэ хүүр дэлгээхэ бэшэ, харин таряа хуряалгын, гүрэндэ орооһо тушаалгын тодорхой зорилготой ойлгууламжын бүхы хүдэлмэри нягта холбоотой, эмхидхэлэй хамаг ажал энээндэ зорюулагдаһан байбал, амжалтын эшэ үндэһэн сохом табигдаһан лэ байха гэжэ түрүү парторганизацинуудай дуршэл харуулна.

Гэхэ зуура, энэ талаар олон ажахынуудта дутагдалнууд үзэгдэһөөр. Мухар-Шэбэрэй «Дружба» колхоздо механизаторнуудай дунда ябуулагдахаар хараалагдаһан политическэ хүдэлмэри гансал саарһан дээрэ бэшээтэй, харин бэелүүлэгдэжэ байһан юумэн үгы шахуу. Томилогдоһон агитаторнуудай, политэмхидхэгшэдэй хэһэн ажалынь харагданагүй, бодото үрэ дүнгүүдээр баталагданагүй. Иимэшүү байдал тухай мэдээнүүд Суулгын, Оймороой совхозуудһаа болон бусад зарим ажахынуудһаа ородог гээшэ. Сэхынь хэлэхэдэ, энэ ушар политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэриин удха шанарые тоохогүй ябадал мүн.

Иигэжэ политическэ хүдэлмэриие иматтал али нэгэн хэмжээ ябуулгануудые зохёолгоор гү, али юрын хөөрэлдөө үнгэргэлгөөр, лекци уншалгаар хизаарлаха ябадал үшөөл гараһаар. Энэмнай ёһо тэдыгээр хандалгын жэшээ ха юм. Энэ хүдэлмэриин гол удхань гэбэл, ажалшадта ажахын зорилгонуудай политическэ удха шанарые ойлгуулхаһаа гадна, дүүргэлтэ болгохын тула шадамар бэрхэ эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэй.

Энэ талаар хуряалгын үедэ байгуулагдаһан партийна бүлэгүүд ехэ үүргэтэй. Тэдэнэр олониитэ зониие бүтээсэ ехэтэй ажалда элсүүлхэ, зоригжуулха ехэ хүсэн байһанаа харуулна.

Агитаторнууд, пропагандистнуудай удха түгэлдэр, сэдьхэл хүдэлгэмэ үгэ, хэблэл, лозунг, плакадууд, кино, концерт гэхэ мэтэшэлэн соёл сурталай бүхы зэбсэгүүдые урмашуулгын хэмжээнүүдтэй зүбөөр зохидуулан хэрэглэхэ гээшэ таряа хуряалгые эмхитэйгээр, шанар һайнтайгаар үнгэргэлгын шухалын шухала арга нүхэсэл мүн. Партийна организацинуудай энэ арга нүхэсэлөө дүүрэн хүсөөрнь ашаглажа, харюусалгатай шалгалтаяа амжалтатайгаар барижа гарахань дамжатгүй.

Гүрэндэ таряа худалдаха социалис уялгаяа дүүргэһэнэйнь түлөө эдэ ажахынуудые республикын Хүндэлэлэй самбарта бэшэхэ гэжэ КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтообо

Эхэ орондоо таряа худалдаха социалис уялгаяа дүүргэһэнэйнгээ түлөө эдэнэр республикын Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэбэ:

1. Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин **«Победа»** колхоз (түрүүлэгшэ **И. С. Фалилеев**, парткомой секретарь **В. М. Смирнов**, главна агроном **С. Е. Фомин**).

2. Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин **«Путь Ленина»** колхоз (түрүүлэгшэ **Г. И. Иванов**, парткомой секретарь **Н. О. Шангин**, главна агроном **Э. П. Чернышкова**).

3. Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин **«Дружба»** колхоз (түрүүлэгшэ **И. М. Жданов**, парткомой секретарь **Ф. Н. Чебунин**, главна агроном **Р. И. Чебунин**).

Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин **Ленинэй** нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэ **Б. М. Кырмегенов**, парткомой секретарь **Л. Р. Аюшеев**, главна агроном **А. Д. Моголоев**).

Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин **«Восточные Саяны»** колхоз (түрүүлэгшэ **Б. Н. Цыденов**, парткомой секретарь **В. К. Пахахинов**, главна агроном **В. В. Матхеев**).

ХИМИИН АША ТУҺА

АЛТАША. (Телефоноор абтаба). **Энэ жэлдэ орооһо таряа ургуулха оньһожоруулһан тусхай звенонуудые эмхидхэжэ, газараа уһалжа, үтэгжүүлжэ, тарилгаяа оролдосотойгоор харууһалһанай ашаар колхознай баян ургаса абажа байна. Мүнөө дунда зэргээр гектарай 15 центнер шэниисэ хуряагдана.**

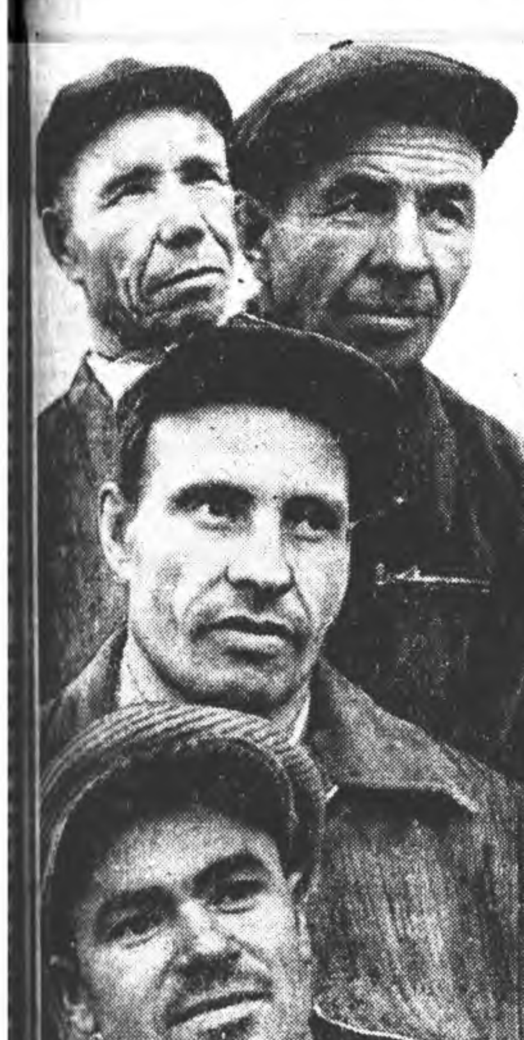
Культук гэжэ газарта Савелий Федотовой оньһожоруулагдаһан звенодо даалгагдаһан 40 гектар таряалан хабартаа уһалагдажа, гектар бүридэ 4,7 центнер минеральна үтэгжүүлгэ тараагдажа, «Онохойская-4» сортын шэниисэ гектарай 2,7 центнер хүртэхөөр таригдаа һэн. Тэдэнэр гектарай 20 центнерэй орондо 25 центнер таряа ургуулхаар социалис уялга хараалһан юм. Теэд мүнөө энэ поли дээрэһээ гектарай 40 центнер гэхэ гү, али 240 пүүд таряа хуряагдаба. Баян ургаса туйлаһан механизаторнууд нилээд ехэ нэмэлтэ түлөөһэндэ хүртэхэ юм.

Энэ жэшээ юу харуулнаб гэхэдэ, манай эндэхи газарые хабартаа уһалаад, минеральна үтэгжүүлгээр шанаржуулаад, һайн сортын үрэһэ хэрэглэбэл, ямаршье сагта ехэ ургаса абажа болохо байна бшуу. Энэмнай манай саашадаа дабшаха интенсификациин зам ха юм.

Колхознай энэ жэлдэ гүрэндөө 18 мянган центнер таряа худалдаха гэһэн социалис уялгаяа дүүргэхэ дүтэлөө.

Ч. МИТЫПОВ,
Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Бэшүүр.

Республикымнай колхоз, совхозууд гүрэнэй амбаарта 4 миллион пүүд таряа тушааба. Талын маршрудаар таряа тушаалгын пункт, элеватор тээшэ орооһо ашаһан элдэб маркын автомашинанууд үдэр һүнигүй гүйлгэлдэнэ.

Үнгэрһэн суббото, амаралтын үдэр городой бүхы предприятинуудһаа, организацинуудһаа, эмхи зургаануудһаа 150 автомашина Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозуудта ошожо, орооһо шэрэжэ ехэ туһа хүргэһэн юм.

Зураг дээрэ (дээрэһээ доошоо): таряа хуряалгын эхилһээр Улаан-Үдын элеваторта хододоо ороoһо шэрэдэг жолоошод Михаил Седунов, Евгений Маркин (Кабанскын «Путь к коммунизму» колхоз), Владимир Павлов (Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахы), Павел Степанов (Улаан-Үдын Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз) гэгшэд ажалдаа шалгарна.

МҮРЫСЭХЭДЭ ХАБАТАЙ

Анаагай совхозой зургаан отделенинүүдтэ таряа хуряалга түлэг дундаа ябана. Үдэр хоногой үнгэрхэ бүри ажалай түрүүшүүл эндэ олоширно.

Жэшээнь, дүрбэдэхи отделениин лафетнэ жаткын машинист Цыренжап Цыренов 7 хоног соо 170 га газарай таряа унагаагаа. Тиигэжэ халаан соо 15 га сабшаха даалгабаритай аад, 24 га сабшаһан болоно. Мүн комбайнер Михаил Алимасов 2 үдэр соо 52 га таряа сэхэ хадаба.

Түс совхозой 2-дохи отделениин лафетнэ жаткын машинист Жалсан-Доржо Жалсараев 7 хоног соо 228 га таряа «ЖБ-4,6» маркын жаткаар унагаажа, совхозойнгоо механизаторнуудай дунда 1-дэхи һуури эзэлээд, 10 түхэриг мүнгэн шан абаба. 2-дохи һууридa гараһан түрүү машинист Даша-Жамба Цыбиков 7 үдэр соо 223 га таряа унагаагаа. Тиигэжэ Даша-Жамбада 7 түхэригэй мүнгэн шан үгтөө. Эндэхи комбайнер Сергей Тюменцевтэ «Эрхим комбайнер» гэһэн нэрэ олгогдоод, улаан вымпел барюулагдаһан байна. Нүхэр Тюменцев 4 үдэр соо 88 га таряа хуряагаа.

Таряа хуряалга, тушаалгада ябагшадай дунда мүрысөө улам ургэдхэхэ, хүн бүхэнэй урма зориг бадаруулхын түлөө совхозой партком горитой ажал ябуулна. Полевой стан дээрэнь механизаторнуудай үдэр бүри хэһэн ажалай дүн бэшэгдэнэ. Гээгдэлдэ орогшодто туһаламжа хүргэгдэдэг. Мүн комбайнернуудай уялга кардон саарһан дээрэ бэшэгдэжэ, комбайн бүхэндэнь хадагданхай.

2500 центнер ороoһо гүрэндэ тушааха уялгаяа анаагайхид саг соонь дүүргэхээр зоригжонхой.

К. ЖАЛСАРАЕВ.
Хори.

„МАРТАГДАҺАН" БРИГАДАДА

Ороoһо таряа тарижа ургуулха, тэрэнээ хуряажа абаха зорилготойгоор Хяагтын совхоздо, Соль надь гэжэ газарта 50-яад хүнһөө бүридэһэн оньһожоруулагдаһан тусхай бригада бии болгогдоһон юм. Энэ тусхай мэргэжэлтэй болгогдоһон бригадынхид тарилгаяа яһала һайнаар үнгэргэһэн байна. Зүгөөр оролдолтын ашаар ургуулһан ургасаяа хаһа саг соонь, шанартайгаар хуряажа абаха тухай биратай бодомжологдоногүй. Энэ тусхай бригадын ажал хүдэлмэриие эмхидхэхэ талаар ехэ дутагдал тохёолдонхой.

Совхозой хүтэлбэрилэгшэд тусхай бригада эмхидхэһэнээ «мартажархиһондол» байна бшуу. «СК-3» түхэлэй комбайнда ажалладаг Борис Дашиевай даабаряа 1,5—2 дахин дүүргэжэ ябахадань, ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг заримашуул дайраллана. Эндэ хүдэлдэг 6 комбайнай нэгэниинь гү, али хоёрынь үдэр бүхэндэ зогсоогдоно. Эдэ зургаан комбайнһаа гараһан таряае орёйдоол 3—4 автомашина шэрэжэ үрдинэгүй. Үшөө хэды машинын эндэ хэрэгтэй байһыень мэдэжэ байһан совхозой хүтэлбэрилэгшэд бодото туһаламжа хүргэнэгүй. Тоог дээрэ суглараһан таряагаа түргөөр сэбэрлэжэ, хатаажа үрдинэгүй. 300-гаад центнер таряан гутаха туйлдаа хүрөөд байна бшуу.

Бригадын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ гэлсэһэниинь мартагдашоод, дамжуулгын улаан вымпел мүнөө хүрэтэр эзэтэй болоодүй. Бригадынхидай ажалай дүн гаргаһан самбар байхагүй. Хэнэй ямарааршье ажаллажа ябаһые мэдэхын аргагүй.

Гүрэндэ ороoһо тушааха хүдэлмэри зүндөө табигданхай. Түс бригадынхид 4 мянган центнер таряа гүрэндэ тушааха түсэбтэй аад, һаял 700 шахуу центнертэ хүргэнхэй.

«Мартагдаһан» бригададаа анхарал табиит, хуряаһан ороoһо тарияаниинь гутажа байнал гэжэ Хяагтын совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ һануулхаар болоо.

А. ГРОМОВА.

БҮЛЭГЛЭЖЭ АШАГЛАХАДА ҺАЙН

СЭЛЭН-ДҮҮМЭ. **(Телефоноор абтаба).** Машина, техникээ бүтээсэтэйгээр ашаглахын тула Сэлэнгын совхозой механизаторнууд түрүү арга хэрэглэжэ, энэ жэлдэ оньһожоруулагдаһан хоёр звено эмхидхээд, комбайнуудые нэгэ доронь бүлэглэжэ ашаглана.

Энэнь һайн талаяа харуулаа. Хүдэлмэриин дүн гаргажа харахада, нүхэр В. Д. Базаровай хүтэлбэрилдэг бүлэгэй механизаторнууд үдэр бүри дунда зэргээр 60—65 гектар гэхэ гү, али агрегат бүхэн 13—15 гектар таряа хуряагаа. Таряалантай ургаса яһала һайн, гектарай 10—15 центнер шэниисэ абтана.

Б. ВАНЧИКОВ,
манай тусхай корр.

Надежда Григорьевна ЗАГЛАДАДА

Житомирско областиин
Черняховска районой
«Майн нэгэн» колхоз.

Хүндэтэ Надежда Григорьевна!

Алдарта далан наһа гүйсэһэнтэйтнай дашарамдуулан, Танине үнэн зүрхэнһөө амаршалнаб. Арадай аша туһада зорюулан, ажал хэхэ талаар гайхамшагта жэшээ харуулдагайтнай түлөө совет арад Танда дуратай, Таанаар омогорходог. Коммунизмын аша туһын түлөө ажаллаха гээшэ агууехэ хэрэг болоно. Совет хүн бүхэн бүри һайнаар улам үрэ ехэтэйгээр ажаллаха тумаа бүри ехэ продукци бүтээдэг болохо, бидэнэр гэгээн гэрэлтэ коммунис общестые бүри түргэнөөр байгуулхабди.

Айлшалжа ерэхые, танай далан наһа гүйсэһэн ушарые хамтадаа тэмдэглэхые урижанайтнай түлөө Танда баясхалан хүргэнэб. Хүдэлмэри ехэтэй сүлөөгүй байһан дээрэһээ ошожо шадахагүй байһанаа шаналнаб. Зүгөөр, хүндэтэ Надежда Григорьевна бидэнэр энэ үдэр бүхы һанал сэдьхэлээрээ Тантай хамта байлсахабди.

Правительственна дээдэ хайраар «Ажалай Улаан тугай» орденоор шагнагдаһантайтнай дашарамдуулан амаршалнаб.

Элүүр мэндэ ябахыетнай, ажалдаа амжалта туйлахыетнай, золтой хубитайгаар ажаһуухыетнай Танда хүсэнэб.

Н. ХРУЩЕВ.

1964 оной сентябриин 9.

СССР-эй Верховно Соведэй
Президиумэй Указ

Нүхэр Н. Г. Загладые «Ажалай Улаан тугай» орденоор шагнаха тухай

Хүдөө ажахын тарилганuудай үндэр ургаса абаха талаар олон жэлдэ хүдэлһэнэйнь колхоз, совхозуудай үйлэдбэридэ наукын болон түрүү дүй дуршэлэй туйлалтануудые эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлһэнэйнь түлөө, далан наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан Житомирско областиин Черняховска районой колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин «Первое Мая» колхозой звеньевой нүхэр **Заглада Надежда Григорьевнае «Ажалай Улаан тугай»** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
А. МИКОЯН.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва. Кремль.
1964 оной сентябриин 9.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Заганай колхозһоо (Мухар-Шэбэр) Буряадай «Сельхозтрансын» автоколонно таряа ашаад, Улаан-Үдын мелькомбинат тээшэ ошожо ябана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ИНТЕНСИФИКАЦИИН ЗАМААР

ЭРХИМ СОРТЫН ҮРЭҺЭН ХЭРЭГТЭЙ

Ойрын 4-5 жэлэй туршада колхознай ороохо таряа нёдондонойхиhoo адагынь 1,5 дахин ехэ абадаг болохоор хараална. Тиигээгүйдөө үдэжэ байгаа адууhа малаа шухала хэрэгтэй тэжээлээр хүсэд хангажа шадахагүй байнабди.

Ямар аргаар урдаа табигдаhан энэ зорилгоёо бэелүүлхэбибди? Таряалангаа үргэдхэхэ гэхэдэ манай Шаралдайн элhэлиг газар нэмэжэ элдүүрилхын аргагүй. Тиимэhээ саашадаа хими, нютагай үтэгжүүлгэ үргэнөөр хэрэглэхынгээ хажуугаар баян ургаса үгэмөөр сортын үрэhэтэй болохын түлөө тэмсэхэ ёhотойбди.

Элдэб сортын үрэhэн манай колхоздо туршагдажа захалhаар хэдэн жэл болобо. Колхозоймнай гурбан бригадын нэгэниинь үрэhэ ургуулжа абаха тусхай даабаритай. Энэ бригадын таряалан колхозой эдлэдэг газарай тэг дундань юм. Тиимэhээ нүтөөдэ хоёр бригадада эндэhээ үрэhэ зөөхэнь бэлэн, гаргаша багатай.

Манай колхоздо элдэб сортын тарянай үрэhэ шалгажа үзэхэдэ, олон hонирхолтой дүнгүүд харагдаа. Хэрбээ урдань колхоздомнай гансал «Лютесценс-62» сортын шэниисэ таригдадаг байбал, хэдэн жэлэй туршада 4 сорт шалгагдана: «Лютесценс-62», «Онохойская-4», «Скала», «Лютесценс-758». Үнгэрhэн танданги жэлдэшье, байгша онойшье эрхэ байдалда «Онохойская-4» сортын шэниисэ баян ургаса үгөө. Хэрбээ нёдондо гектарай 16,3 центнер гэхэ гү, али «Лютесценс-62» сортынхиhoo 4,7 центнерээр ехэ ургаса үгэhэн, энэ жэлдэшье «Онохойская-4» сортын үрэhэнhөө гектарай 15—18 центнер абтана. Хойто жэлдэ энэ сорт бүхы тарилгын 70 процентые эзэлхэ.

Тиин «Онохойская-4» сортын тараан хэдышье үдхэнөөр ургабал, эбхэржэ унадаггүй. Мүнөө нэгэ адли полидо таригдаhан «Лютесценс-62» шэниисын 40 процентын хэбтэшөөд байхада, «Онохойская-4» яагааншьегүй. Мүн «Скала» сортын үрэhэн манай колхозой эрхэ байдалда тааража, баян ургаса үгэнэ. Зүгөөр «Скала» сортын үрэhые хойшодоо үшөөл hайса шалгажа үзэхэбди. Юуб гэхэдэ, энэ сортын шэниисэ шииггэй хүрьhэндэ дуратай гэжэ обёорогдоо. Тиин манай колхозой таряалан ехэнхидээ ганда дайрагдадаг гээшэ. Энээниень мэдээд, нёдондо, мүнөө жэлдэшье ой модоной захаар, шииггэйшэг газарта тэрэниие тариhамнай баг hайн ургаса гараа.

Ниитын малда тон хэрэгтэй обёос, ешмээн hайнаар ургуулха хэрэгтэй. Энэ зорилгоор обёосой иимэ гурбан сорт туршагдана: «Золотая дождь», «Онохойская-547», «Тулунский», «Тулунский» сортын үрэhэ hүүлэй 2-3 жэлдэ тарихаяа болёод байнабди. Яахадааб гэхэдэ, энэ сортын обёос жэжэхэн ороohотой, бусадhаа бага ургаса үгэдэг байшоо. hаянай «Пельсо» сортын обёос туршанабди. Энэ сорт бултыень булина. Үшөө «Хибины» сортын обёос турhажа үзэхэ hанаатайбди.

Колхознай хэдэн сортын ешмээн туршажа үзөөд, тэдэнэй дундаhаа «Червонец» сорт шэлэжэ абаа. Нёдондо хэды ганданги байбашье, энэ сортын обёосой га бүриhөө 11,7 центнер ургаса абтаhан.

Нютагтаа таараха hайн сортын үрэhэтэй болохын тула ехэхэн оролдолго гаргагдана. Нэн түрүүн тарянай үшөө ургажа байхада апробаци хэжэ, нэгэ сортын тарянай полидо ондоо сортын холигдобол, тэдэниие түүжэ абадаг гуримтайбди. Тиигээд нэгэ сортын таряа хуряажа байгаад, нүгөөдэнь ороходоо комбайнуудаа hайса сэбэрлэдэг заншалтайбди.

hүүлээрнь тарянай тоог дээрэ ороходонь ондоо сортынхитой холихогүй гэжэ хүсэнэбди. Ороohо сэбэрлэдэг машинануудые, тоогой талмайе хододоо арилгажа, элдэб ороohоной үлэгдэлhөө сүлөөлдэг гээшэбди.

Үрэhэнэй таряае жэл бүри амяарлан хуряагшабди. Энэ ушарта hайн шанартай ороohон абтадаг гээшэ.

Мүн үрэhэнэй участогуудые элдэб буртаг ногоонhоо сэбэрлэхын тула самолёдоор хоро сасадаг болообди. Энэ тон аша үрэ ехэтэй байшоо. Тиихэдэ үрэhэнэй шэниисэ наар дээрэ таригдадаг.

Эдэ үдэрнүүдтэ үрэhэнэй тараан зернопультаар сэбэрлэгдээд, лентэтэ транспортёроор складта оруулагдана. hүүлээрнь «ОПВ-20» машинаар сэбэрлээд, тарилгын шанарта хүрөөгүй hаань, «ОСМ-3У» машинаар арилгахабди. Тиигэжэ намарай нарата дулаан үдэрнүүдтэ — гол түлэб сентябрь, октябрь hаранuудта бүхы үрэhөө тарилгын шанарта хүргэхэбди.

Колхоздоо эрхим сортын, hайн шанартай үрэhэ хүрэнгэ бэлдэхэ талаар манай 1-дэхи бригада (бригадир К. Хадхинов) ехэхэн үүргэ дүүргэнэ гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Мүнөө жэл өөhэдтөө хүсэд хүрэхэ сортовой hайн үрэhэ хаажа, сэбэрлэжэ абахамнай лабтай.

И. ШАМАНОВ.
«Забайкалец» колхозой агроном.

Мухар-Шэбэр.

Улаан-Үдын управленин «Дружба» колхоз гүрэндэ таряа тушаалгаар абаhан уялгаяа үлүүлэн дүүргээ. Бүхыдөө 12200 центнер тараан гүрэндэ тушаагдаа, 2000 гаран центнер үрэhэ хүрэнгэ бэлэдхэгдэнхэй. Зураг дээрэ: (баруун гарhаа) колхозой түрүүлэгшэ И. М. Жданов, 1-дэхи отделенине эрхнлэгшэ И. К. Григорьев гэгшэд үрэhэнэй таряа шалгажа байна.

А. ДЕРИГЛАЗОВАЙ фото.

ТАЛЫН ГАЛНУУД

Орой үдэшэ киноhоо гараад ябатараа, сагай ошоhые ойлгуулhан hүниин хүйтэн hэбшээ гэнтэ мэдэрбэб. Урдаhаам ерэhэн ашаанай машина ялагар гэрэлээрээ нюдэ hаргаан, хажуудам тогтошобо. Кабинын үүдэн нээгдэжэ, Витя Хандаевай танил хоолой:

— Зүүн хүдөө гаража, комбайнhаа таряа асархам. Сүлөөтэй hаа ябалса, сагтаа, Добуунай тоог дээрэ буулгахабди,—гэжэ намайе уриба.

Яhала ябаашье hаа, шадамар, нарин гарта байhан гэжэ гүйдэлөөрнь тухайлхаар «ЗИС-350» машинань, Зүүн хүдөөгэй тараан тээшэ шуумайшаба. Аяар холоhоо гурбан галнууд поли дээрэ яларна.

— Эдэш хэд бэ?

— Ошоод харахаш даа, булта танил зон,—гээд жолоошо нүхэрни нэрыень нэрлэхэ дурагүй.

Комбайнуудта бүри дүтэлхэдөө, хэдэн олон гэрэлнүүдые хаража:

— Эдэш ямар комбайнууд гээшэб?—гэжэ hонирхон асуубаб.

— Эртэ урда сагай даа... «Коммунар» гэжэл нэрэтэй юм hэн. «ДТ»-нүүд лэ шэшэржэ ябаад шэрэгшэ. Бүхы 1-дэхи отделени соо ойройдоол 3 иимэ комбайн юм. Зорюута эдэниинш нэгэ газарта ябуулаа бэшэ аал даа,—гэнэ нүхэрни.

Нэгэ комбайн холоhоо урдахи галаараа ониб-аниб эмнибэ.

— Ай, буруу загуунаар орооб. Сэхэлдин гарашахада дүтэл байна, теэд яажа иимэ ургасатай таряа машинаар гэшхүүлжэ болохоб, бушуул тойроё,—гэбэ Витя.

Таряалангай ялхитайшаг поли дээгүүр ехэл шадамараар жолоошо нүхэрни дабхин, шурхираа шууяан, тарьяа нэрьеэн боложо байhан комбайнай бункер доро орожо, машинаяа зогсообо.

Машинын галай урдуур хара тооhон, тоhон хүүртигтэй, үбэлэй малгайтай хүн гаража, Витиин хажууда дүтэлэн, урмашангяар:

— Хүлеэлгэжэ зобоогоогүй саг дары ерэбэлши, болоо, болоо. Комбаймни энэ үдэр hанаhанhаа дээрэ мүлхибэл, нормоёо дүүргээ ёhотойб.

Хоолойгоорнь хүрэhөөр танин:

— Банзаа ахай, ажал хэрэгтнай hайн гү?—гэнэб.

— Саанахиш хэн бэ даа, танижа ядабаб... Гэмгүй, эбдэржэ hаатахашье ушар гарана, яабашье уялгаяа дүүргэхын хойноhоо оролдожол байгдана.

Уялгыень hураха гэжэ байтараа, фарай гэрэлдэ комбайнайнь бункерта: «15 хоног соо 300 гектар таряа хадахаар бэеэ уялганаб» гэhэн бэшэг обёоржорхёо hэм. Саашань олон табые hуража, сүлөөгүй хүнэй үнэтэ сагые буляахаяа аягүйрхөөб. Бункерhаа таряаншье ашаалагдаба. «ДТ» тракторшье шүүhээ шахаhандал шангаар абяа гаража, жолоошо Виктор Хандаевнишье машинынгаа скорость хадхаба.

Үндэр үдхэн тарянай полиин загууниие дахан болди-солди со гуур нолини гүн руу нүгөө ком байнуудтаа нүхэрни яарана ха. Замдаа ябатараа, тарянай хар ургаhые ханиhаа hонирхоноб.

— Ойро зуурын жэлнүүдтэ оройдоо үзэгдөөгүй ургаса гараа юм бэзэ, га газарhаа жиирэй 18—19 центнер унана гээд hаяхан кладовщик Цыден-Дамба хэлэнэ hэн,—гэжэ мэдүүлбэ.

Хүсэ шадалаа хаража үзөөд лэ, манай Бэшүүрэй совхозойхид 70 мянган центнер таряа гүрэндөө тушааха уялга абаа юм. Тэрээн тухайнь лэ бидэ хоёр хөөрэлдэнэбди.

Уданшьегүй добын саанаhаа хойно хойноhоо 2 комбайн бултайба.

— Юундэ нэгэ загуунда ябаа юм. Харин Банзаа Аюров юундэ ондоо загуундаб?—гэжэ нүхэрhөө асуубаб.

— Хубаажа ядаха юумэнь үгы ха юм,—гээд, жолоошом дороhоо абан, ехээр энеэбэ.—Эсэгэ хүбүүн хоёр... Урдань электростанцида хүдэлдэг Федоров Филаредые hанана гүш, мүнөө Степантаяа нэгэ нэгэ комбайнуудые даажа абаад ажаллана. Филаредшни бэрхэ байна даа. hаатаха, удаарха ушар байхагүй, углөөнэй харанхыhаа hүниин 2 час болотор нюхажал ябаха, яаhан бэе гээшэб?!—гээд Витя тархяа hэжэрнэ.

...Эсэгэ хүбүүн хоёрой таряагаар машинаяа ашаалаад, тоог тээшээ ябахаяа байтарнай, комбайнер Филарет Викторта дүтэлжэ:

— Тамхитай гүш?—гэнэ.

Нүхэрни урдахи багахан хайрсагаа шилээн удаан удалжа, багса тамхи гарган:

— Аба, аба. Намда хармаандаа үшөө би,—гэнэ.

Механизатор Федоров, шударуул зуран аhаажа, хомхойгоор нэгэ hороhонойнгоо удаа:

— Хүбүүд, саг хэды болооб?—гэжэ асууна.

— 25 минутагүй 1 час.

— Энэ hүни хюруу унахань, үшөөл нэгэ бага галдихамнай,—гээд, Федоров комбайн тээшээ гэшхэлээ hэн.

Бидэ полевой стан, тарянай тоог дээрэ ерэбэбди. Өөрөө буулгадаг түмэршье, модоншье кузовтай машинанууд тоог дээгүүр hүндэлнэд. Эндэ тэндэ бүлэг бүлэгөөрөө хүнүүд таряа хиидхэнэ.

Аглаг, арьбан намжаа намарай хэшэг дүүрэн энэ үеын ямар ехэ дэмбэрэлтэйе hанан hанан, энэ hүни талын галнуудай эзэдтэй ушарhанаараа омогорхон, гэртээ бусагдаа hэн.

Ц. ШАГЖИЕВ.

Бэшүүрэй совхоз.

ПАРТОРГАНИЗАЦИИН ТООСООТО-ҺУНГУУЛИИН СУГЛААНУУД

ЯҺАЛА ШҮҮМЖЭЛЭЭ

Промышленно-үйлэдбэриин зонын бүхы партийна организацинуудта тоосоото-hунгалтын суглаанууд үнгэрэгдэжэ байна. Эдэ суглаанууд гол түлэб август—сентябрь соо үнгэргэжэ дүүргэгдэхэ.

Зонын коммунистнууд партийна организацинуудай ажабайдалда шухала удха шанартай тоосоото-hунгалтын суглаануудтаа эртээнhээ hайнаар бэлэдхэнэ, тиимэhээ эдэ суглаанууд эдэбхитэйгээр үнгэргэгдэнэ. Хүрбын, Хандагатайн леспромхозуудай, Усть-Хүрбын модоной ажахын партийна организацинуудта болоhон тоосоото-hунгалтын суглаан дээрэ партиин Уставай ёhoop партийна шэнэ бюро hунгагдаа.

Хүрбын леспромхозой коммунистнууд урдань hунгагдаhан партийна бюрогой хүдэлмэри тухай тоосоо шагнаад, тэрэниие зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаба. Үгэ хэлэhэн 13 коммунистнууд партбюрогой хүдэлмэридэ шүүмжэлхыгээр хандажа, тэрэнэй ябуулhан ажалай hайн талые тэмдэглээ, дутагдалыень элирүүлээ. Партийна организациингаа бүхы хүдэлмэри шэнжэлхэ зуураа, үйлэдбэриин шиидхэгдээгүй асуудалда тэдэнэр гол анхаралаа хандуулба. Экономическа хүдэлмэри, үйлэдбэриин технологи hайжаруулха тухай олон коммунистнууд тэмдэглэhэн байна. Энээнhээ урда тус леспромхозойхид хадалиг газарта модо отолдог, тиимэhээ модо шэрэлгын түрүү арга хэрэглэжэ шадаагүй байhан. Мүн модо шэрэхэ түсэбөө заримдаа дүүргэдэггүй байгаа. Энэ асуудал коммунистнуудай hанаа зобоогоо. Леспромхозой бригаданууд модо отолхо газарнуудаа эртээнhээ бэлэдхэдэг болоо. Зарим модошод ондоо газарта модо отолжо байнхай. Тус леспромхозойхид модо шэрэхэ түрүү, шэнэ арга үргэнөөр хэрэглэхэ аргатай болоо, модо шэрэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ талаар мүрысөө эмхидхэхэ тухай коммунистнууд хөөрэлдөө. Модо бэлэдхэлэй Бага-Хүрбын, Красный Яр пунктынхид шэнэ аргаар модо зөөжэ эхилээ.

Үйлэдбэридэ, мүн модошодые хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй hуралсалда хабаадалгатай бүхы асуудалда тоосоото-hунгалтын суглаанай анхарал хандуулагдаба. Партийна бюро комсомолой организациие hулаар хүтэлбэрилөө, хэрэгтэй туhаламжа саг соонь хүргөөгүй байгаа гэжэ коммунистнууд шүүмжэлээ.

Үйлэдбэриин гол шухала асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ үзүүлхэ нүлөө hайжаруулха, партиин доторой, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин дутагдал усадхаха, шэнэ совет хүниие хүмүүжүүлхэ үүргэеэ амжалтатайгаар дүүргэжэ байхыень шэнээр hунгагдаhан партийна бюродо коммунистнууд захиба.

И. ГРОМОВ,
Загарайн промышленно-үйлэдбэрини зонын парткомой инструктор.

Уласхоорондын выставкэнүүдтэ совет техникын эрхим түйлалтанууд табигдана. Зураг дээрэ: газар малтадаг техникэ зүдхэдэг «ДТ-250» маркын трактор.

АПН-эй фото.

Шефскэ туhаламжа

НЮТАГАЙ ЗОНДО МАГТУУЛДАГ

Исэнгын совхозой малшад, механизаторнуудтай хөөрэлдэбэл, шефүүд тухайгаа олон магтаалта үгэнүүдые хэлэжэ, баяр баясхаланаа мэдүүлжэ байhыень даб гэhээр лэ ойлгохот.

— Шефүүднай яhала туhална, оролдоно гээшэ,—гээд совхозой парткомой секретарь Бадма Цыдыпович Эрдынеев манай hонирхоходо хэлээ hэн.

Үнгэрhэн жэлэй намараар бэлэй. Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой коллектив холын Яруунын аймагай совхозуудые шефтээ абажа, ажахыгаа хүгжөөхэ хэрэгтэнь туhалха гэжэ шиидэhэн, республикынгаа бусад промышленна предприятинуудта хандаhан байгаа.

Тиигэжэ заводой директор нүхэр Павленко, заводой главна механик Смирнов болон бусад хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд иишэ ябажа ошоhон, совхозуудта ямар туhаламжа хэрэгтэй байhаниинь элирүүлжэ, хэхэ ажал тухайгаа лаблан хөөрэлдэhэн байха юм.

Исэнгын совхоз дээрэ абажа үзэбэл, малай байра барилгадань туhалха, хабар, зунай полевой хүдэлмэриин үедэ механизаторнуудые эльгээхэ гэжэ шиидэгдээ бэлэй.

Жэл тухайл саг үнгэржэ байна. Гэбэшье, хэhэн бүтээhэниинь, илангаяа барилгын талаар абажа харабал, горитойхон байха. Үнгэрhэн намар 900-гаад хонидой байха байра баригдаа hэн. Тиигэжэ мянга шахуу эхэ хонид нарай хурьгадтайгаа дулаан байрада үбэлжэбэ. Байгша оной эхилhэнhээ хойшо тус тустаа 100—100 үнеэдэй 2 байра, hаалиин хоёр гүүртэ дээрэ банинууд, тэжээл бэлдэхэ цехэй байра бэлэн болгогдожо, ашаглалгада үгтэнхэй. hаяхан барилгашадай үшөө нэгэ бригада иишэ ерээд 200 гаран шахан тугалуулагдаха залуу малай байра барижа эхилээ. Барилгын модо өөhэдөө отолжо, бариха газартань эдэ үдэрнүүдтэ зөөжэ байна. Октябрь hарада дүүргэгдэхээр хараалагдана.

Тус байра Михайловка тосхоной hүнэй заводhоо холо бэшэ баригдажа байгаа юм. Эндэнь ехэхэн хэмжээнэй аарса бэлдэгдэнхэй, мүн машиндагдаhан hүншье элбэг. Тиимэhээ үбэл, хабартаа hү, аарса холо зөөжэ түлигдахагүй, хажуудань абаашаад лэ малда эдюулэгдэхэ болоно.

Хабарай тарилга, тэжээл бэлдэлхэл, ороohо таряа хуряалга дээрэшье локомотив-вагон заhабарилагшад ехэ туhаламжа үзүүлнэ. Хабарай тарилтын халуун үеэр заводhоо 15 механизаторнууд эльгээгдэжэ, трактор машина жолоодоо hэн. Тиихэдэ түсэбтэ даабариhаа гадуур үшөө 9 механизаторнууд нэмэгдэжэ эльгээгдэhэн юм. Гадна 4 бэрхэ мэргэжэлтэд ерэжэ, МТМ-дэ ажаллаха зуураа, трактор, машинануудыень заhабарилсажа үгөө. Тэрэшэлэн заводой туhаламжаар совхозой машинно-тракторна мастерской элдэб станок, түхеэрэлгэнүүдээр хангагдажа байна.

Мүнөө совхозой механизаторнуудтай хамта заводой олохон хүдэлмэришэд таряа хуряалга дээрэ ажаллажа байнхай. Нүхэд Темников, Воронин гэгшэд өөhэдөө комбайнуудые заhабарилаад, ороohо хадажа эхилhэн байха. Хадагдаhан баал суглуулан сохихо ажал дээрэ заводой механизаторнууд Александр Аюшеев, Николай Карпин гэгшэд ямарханшье үнинэй механизаторнуудта абтанагүй, үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллажа, нютагай хүн зондо магтуулнад.

— Туhалха гээ хадаа ёhотойгоор туhалха хэрэгтэй бшуу. Аяар холоhоо ерээд, миин туhалааб гэжэ нэрэ зүүhэнэй хэрэггүй, хүдэлхэл ёhотойбди,—гэжэ аха дүү Тумановтан хэлсэнэ. Эдэнэрнай таряа хадалгада жаткаар ажаллажа, үдэр бүридэ 1,5—2 нормоёо алданагүй.

Совхоздо ниитынгээ малда тэжээл бэлэдхэлшье үргэлжэлhөөр. Энэ хүдэлмэридэнь заводhоо ерэhэн 120 гаран хүдэлмэришэд хабаадалсажа, ехэхэн юумэ хэжэ үгөө бшуу.

Саг саг болоод заводой артистнар ерэжэ, hонирхолтой концерт, наада зугаа эмхидхэдэг.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ.

ГАЗЕТЫМНАЙ ШҮҮМЖЭЛҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

Хубилалта абаhаар лэ болоо

— Үбhэ сабшалга, тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри hулаар ябуулна гэжэ манай партийна эхин организаци шүүмжэлэлдэ орохон байгаа. «Ахир ажал—hанаагаа амарhанhаа» гэhэн газетынтнай августын 11-нэй номерой материалаар тодорхой хэмжээн абтажа, зоной дунда ойлгууламжын, соёл сурталай хүдэлмэри эрид hайжаруулагдаа, —гэжэ Нарhатын совхозой дүрбэдэхи фермын парторганизациин секретарь нүхэр Содном Намжилов мантай хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

—Мүнөө таряа хуряалга дээрэ,—гээд тэрэ саашань үргэлжэлүүлнэ, —илангаяа тодорхой hайнаар ойлгууламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэриие ябуулхын тула коммунистнууд, агитаторнуудынай ехэ эдэбхи гаргана. Мүнөө Хаймасаанаймнай полевой стан дээрэ улаан булан нээгдэнхэй, библиотекэ хүдэлнэ. Эндэмнай тусгаар агитколлектив эмхидхэгдээ.

Дүрбэдэхи фермэ совхоз соогоо таряа хадалга, тушаалгаараа түрүү hуурида гараа. Мухар-шэбэрэйхидэй үүсхэл халуукаар дэмжэн, эндэхи механизаторнууд энэ жэлдэ ороohсто ургамалайнгаа бүхы талмайн ургаса богони болзор соо хадахын түлөө шанга тэмсэл ябуулна. Механизаторнуудай үндэр бүтээсэтэй ажалай ашаар хүдэлм риин долоон хоногой турша соо ту фермын ороohото ургамалай бүх 2440 гектар талмай үргэн абаса жаткануудаар хадажа дүүргээ.

Механизаторнуудай хэни ямар үдэр хамагhаа ехээр сабша гэhэн дүн эдэбхитэй агитатор н хэр А. Раднаев алгадгүй гаргаа эли газарта томо үзэгүүдээр бэ дэг, ажалhаа сүлөөтэй сагтань а регадуудай гэшүүдтэ хөөрэжэ үг дэг байгаа. Тиихэдээ нүхэр Ра наев ганса хубхай тоо хэлээд бо доггүй, орон доторнай, хилын саа үдэр үдэрэй ямар hонинной боло байhые мэдээсэдэг юм. Тиигэ хөөрэлдөөнэйнгөө түгэсхэлдэ эд үдэрнүүдтэ таряашадай урда ям шэнэ зорилго табигданаб гэжэ т дорхойлдог заншалтай. Тоог дээрэ х дэлэгшэдэй дунда Иннокентий М шанов, Бальжинима Цыжипов гэ шэд орёо оньhон машинануудь hаадгүй хүдэлгэхынгөө хажууга эдэбхитэй агитаторнууд гэжэ то логдодог.

Ороohото ургамалайнгаа хура гые саада захань сентябрийн 15 рэтэр сүм дүүргэхэ, тиихэдэ окт рийн 1 болотор хэрэгтэй то 6100 центнер үрэhэ хүрэнгэ хаа түгэсхэхэ гэhэн зорилгоёо Хай саанай уужам талын механиза нууд сохом бэелүүлхэ аргатай.

ХҮДӨӨ АЖАХЫДА ХЭРЭГЛЭГДЭХЭ ШЭНЭ ТЕХНИКЭ

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие комплексноор оньhожоруулхын тула совет конструкторнууд оронойнгоо элдэб зононуудай эрхэ байдалда тааpaxa машинануудые зохёохо системэ бии болгоhон байна.

Ойрын жэлнүүдтэ колхоз, совхозуудта ашаглагдажа эхилхэ ямар шэнэ техникэ бии болохо гээшэб? ТАСС-ай корреспондентын энэ асуудалда хүдөө ажахые оньhожоруулха Бүхэсоюзна институтдай директор А. М. Филиппов иигэжэ харюусаба.

— Шэнэ машина ба бусад механизмууд газар элдүүрилгэ, мүн малай фермэнүүдэй ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые оньhожоруулха талаар эрилтэдэ гүйсэд харюусаха ушартай,—гээд нүхэр Филиппов хөөрэжэ эхилбэ.—Жэшээнь, ургамалнуудые тариха ба газар уhалха хүдэлмэринүүдтэ хэрэглэгдэхэ 940 ондоо машина бии болгогдохоор хараалагданхай.

Оронноймнай тараан ажахытай зононууд гол түлэб хүсэ ехэтэй тракторнуудта захил хэдэг байна. Тиимэhээ талалиг зононуудта ашаглагдаха 150, 80 мориной хүсэтэй двигательтэй тракторнууд бүтээгдэдэг болохонь.

Шэнэ газар ехээр элдүүрилhэн, мүн уhалагдадаг газартай зононуудhaa бэшэ, бусад зононуудта ДТ-75 маркын гусенична, мүн «Беларусь» түхэлэй колесно тракторнууд гол техникэнь байха болоно. Уhалууриин ехэ газартай районуудта гусенична трактор бүхы ажалыень дааха гол хүсэн байха. Хлопок таридаг областьнуудай плантацинууд дээрэ үргэн зуруудтайгаар таригдаhан ургамалнуудые харууhалха ба хуряаха хүдэлмэридэ «Т-40», «Т-28», «МТЗ-50» маркын тракторнууд ашаглагдаха юм. Уhалагдадаг газартай бусад районуудта «МТЗ-50» маркын трактор газар хахалха гол техникэ болохо.

Шэнэ газар ехээр хахалhан районуудта гол түлэб 5 тонныи классай трактор хэрэглэгдэжэ, ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ арга олгохо байна. Гэбэшье «К-700» маркын трактор хүсэд шалгалта гараагүй байhанай шалтагаанаар шэнэ техникын списогтэ оруулагдангүй үлэшэнхэй. Целинэ хизаарта, Сибириин тала дайдаар баян урда, модолиг газарнуудта «Т-125» маркын зүдхэдэг тракторнууд ашаглагдаха. Иимэ маркын тракторнуудай двигателиин хүсэн «ДТ-75» маркынхиhaa 65 процентээр ехэ болгогдохонь. Үшөө тиихэдэ нарин зуруудтайгаар таригдаhан ургамалнуудые харууhалха ба хуряаха хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ тусхай тракторнууд hаядаа гаргагдахаар хүлеэгдэнэ.

Мүнөө дээрээ колхоз, совхозуудта ашаа тээхэ ба буулгаха хүдэлмэринүүд үшөөл хангалтагүйгөөр оньhожоруулагданхай гээшэ. Энэ дутагдал анхаралда абтажа, hаяар ашаа тээдэг «ПГ-35» маркын тусхай түхеэрэлгэнүүд хүдөө ажахыда эльгээгдэхэнь. Энэ түхеэрэлгэ юугээрээ hайн бэ гэхэдэ, ажал хэдэг оньhото зэбсэгынь hэлгэгдэжэ байха. Жэшээнь, силос, шэбхэ гэхэ мэтые машинада тээхэ болоходоо тусхай аса, ороohо, минеральна үтэгжүүлгэ, адхардаг бусад зүйлдэ удхуур бүхэлэн табигдаха юм. Үрэhэнэй таряа хордодог хуушан түхэлэй машина час соо аяар 100 тонно ороohо гаргаха бүтээсэ ехэтэй шэнэ машинаар hэлгэгдэхэнь.

Гадна үрэhэнэй ороohо, минеральна үтэгжүүлгэ тээхэ ба буулгаха, мүн малда тэжээл хубаарилха универсальна машина зохёогдоод, заводой үйлэдбэридэ дурадхагданхай. Тэрэниие автомашина ба тракторташье шагтагалхада болохо байна. Иигэжэ хүдөөгэй таряашадай газартаа элдэб үтэгжүүлгэ түргөөр, hайнаар оруулжа, гаргаша багатайгаар продукци эльбэгээр абаха хэрэгтэнь ехээр туhалха техникэ бии боложо байна.

Хүдөө ажахыда зорюулагдаhан ерээдүйн техникын дунда газар элдүүрилхэ олон шэнэ зэмсэг бии. Мүнөө манай промышленность газар хахалдаг 27 ондоо плуг гаргана. Саашадаа эдэ олон түхэл үсөөрүүлэгдэжэ, hэлгэгдэдэг анзаhатай универсальна плуг, раманууд гаргагдадаг болохо. Мүнөө тракторнуудай хүсэ хараада абан, 8—6 анзаhатай плугуудые гаргаха гэжэ шиидэгдэнхэй. Тиихэдэ табан анзаhатай плугууд гурбан түхэлэй байха. Жэшээнь, оронноймнай Баруун-Хойто зүгэй ажахынууд шулуутай газар элдүүрилхэ бүхэлэгдэhэн раматай плугуудаар хангагдаха юм.

Техническэ ургамалнуудай таригдаха газарые гүнзэгыгөөр хахалхын тула гурбан анзаhатай плуг гаргагдаха. Тэрэнэй буразданай үргэн 40 сантиметр байха. Шэнэ түхэлэй бүхы плугууд бултадаа универсальна раматай байха юм.

Таряашадые үшөө нэгэ иимэ юумэн ехээр hонирхуулха зэргэтэй. Оронноймнай олонхи районууд мүнөөнэй хэдэн ондоо түхэлэй сеялкэнүүдэй орондо нэгэ маркын сеялкэ абадаг болохонь. Тэрэ сеялкэ универсальна байhан тула ороohото ургамалнуудые агротехникын эрилтын ёhoop бүхы аргаар тарижа шадаха. Гадна, кукуруза, наран сэсэг, саахарай свёкло, хлопчатник гэхэ мэтэ ургамалнуудые тариха баhа нэгэ түхэлэй сеялкэ бии байха.

Эдэ шэнэ сеялкэнүүдэй зуруудуудтай тааралдуулан, ургамалда харууhа хэхэ тусхай культиваторнууд бии болгогдохо юм. Культиватор бүхэн буразддаа гаргаха, шөрөй обоолхо, буртаг үбhэ түүхэ элдэб механизмуудтай байха.

Ургаса хуряалга дээрэ хэрэглэгдэжэ байhан хуушарhан техникын орондо бүтээсэ ехэтэй шэнэ техникэ бии боложо эхилээ. Модото талын районуудта нэгэ доро хоёр баал гаргаха самоходно жатканууд асарагдана. Ороohо таряанай ургасын дээшэлхэ бүри комбайнуудай бүтээсые баhал дээшэлүүлхэ хэрэгтэй болоно. Оронноймнай урда, талатай зононуудта «РСМ-10» маркын шэнэ комбайнууд хэрэглэгдэхэнь. Иимэ комбайниие 200 мориной хүсэтэй трактор зүдхэхэ байна. Тэрэшэлэн Целинэ хизаарта, мүн урда районуудта «СК-4» маркын самоходно комбайнуудые олоор хэрэглэхэдэ таатай байхань мэдээжэ.

Мүнөө үедэ Хойто Кавказ ба Сибириин районуудта «РСМ-8» түхэлэй бүтээсэ багатай олон комбайнууд ашаглагдаhаар зандаа. Тракторта шагтагалагдадаг эдэ комбайнуудай үшөө нэгэ дутагдал юуб гэхэдэ, тэдээндэ олон хүн хүдэлдэг. Тиимэhээ тус машиные бүтээсэ ехэтэй шэнэ техникээр hэлгэхэ шухала.

Манай промышленность hолоомо хэршэдэг түхеэрэлгэтэй комбайнуудые гаргажа эхилээ. Иимэ машинануудай саашадаа бүри үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болохонь мэдээжэ. Мүн хартаабха хуряадаг шэнэ комбайн, үшөө хартаабха малтадаг навесной машина зохёогдожо байна. Эдэ машинанууд хартаабхын эшэ силостэ хэрэглэгдэхээр хэршэхэ түхеэрэлгэтэй байхаар хараалагдана.

Институдуудай, мүн хүдөө ажахын машинануудые бүтээдэг заводуудай конструкторска бюронууд шэнэ техникэ зохёон бүтээхэ зуураа, оронойнгоо зононуудай байгаалиин эрхэ байдал, онсо илгаа заатагүй анхаралдаа абана. Жэшээнь, Баруун-Хойто зонын газар тон шулуутай гээшэ. Тиимэhээ эндэ ашаглагдаха тусхай плуг, культиватор, бүхэлэгдэhэн раматай бусад машинанууд хэрэгтэй.

Оронноймнай Алас Дурна зүг баhал өөрын онсо илгаатай. Эндэ бороо хүрын ехээр ородог тула «ДТ-75» маркын гусенична трактор шабардадаг, урагшаа ябажа үгэдэггүй. Тиимэhээ эрдэмтэд болон конструкторнууд эндэ гусенична моортэй самоходно транспорт хэрэглэхэ гэжэ шиидэнхэй. Гадна таряа болон бусад ургамал хуряадаг комбайнууд баhа самоходно байха зуураа, гусенична моор дээрэ hуулгагдаха болоно бшуу.

Хадалиг газартай зононуудай хүдөө ажахые оньhожоруулха асуудалда элдэб бэрхэшээл тохёолдоно. Юуб гэхэдэ, хадын түргэн хажууда ашаглагдаха техникын конструкци юрын машинануудай хиhaa нилээд ондоо байха зэргэтэй. Хэды бэрхэшээлтэй байбашье hаань, хадатай, модотой, шулуутайшье газарта hаадгүйгөөр ашаглагдаха олон машинанууд зохёогдожо байна. Богонёор хэлэхэдэ, эхэ оронноймнай зоно бүхэнэй механизаторнууд ойрын жэлдэ бүтээсэ ехэтэй шэнэ техникээр зэбсэгжэхээ байна.

(ТАСС).

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной сентябрийн 11.

ЭРДЭМТЭ БАГШЫН АЖАЛАЙ ЗАМ

...оркестр зүрхэ хүдэлгэмэ ...жа, сценэ тээшэ наhа- ...hон, сагаан буурал тол- ...ршэг хүнэй дүтэлхэдэ зал ...хэдэн зуугаад багшанар ...ьга ташанад. Энэ үдэрые ...Октябрьска районой ...үүдэй hурадаг hургуу- ...Дмитрий Петрович ...соогоо мартахагүй бай- ...дэ, байгша оной август ...багаар үнгэргэгдэhэн ...зуугаад багшанарай ...конференци дээрэ Дмит- ...то «Буряадай АССР-эй габьяата багша» гэhэн ...Верховно Соведэй ...Хүндэлэлэй грамота ба- ... Гушаад жэлэй туршада ...hургуулида эсэшэ су- ...ажаллаhан габьяата ...лайнь зам арюун hайхан. ...1935 оной хагсуу ха- ...үдэр Улаан-Үдэ хотодо ...институдай физико-ма- ...факультет дүүргэhэн, ...гараад ябаhан Ажеев ...Захааминай аймагай ...hургуулиин hуралса- ...даагшаар эльгээгдээ hэн. ...бэелүүлhэн залуу багша ...hоо, ажалай хүндэhөө нэгэтэшье сухаряагүй.—«Хүбүүн! Холын хүдөө нютагта ажаллахаар ошобош, ажалдаа ботой, олон зондоо хүндэтэй ябаарай!»—гэжэ институдай ректорэй юрөөhэниие Дмитрий Петрович хододоо hанан ябадаг.

Залуу хүбүүн Санагын дунда hургуулида табан жэлэй туршада таhалгаряагүй Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилтэр ажаллаба. Теэд хэнэйшье мэдэhээр, ажалда элдэбын дутагдал, бэрхэшээл ушардаг бшуу. Үни үнгэрhэн тэрэ сагые мүнөөнэй сагтай жэшээлжэ, Дмитрий Петрович иигэжэ хөөрэнэ:

— Тиихэдэ hургуулида ажаллахада нилээд лэ хүндэ байгша бэлэй. Аймагай түб тосхонhоо зуугаад гаран километртэ холо Санага тосхондо автомашинашье гэжэ ошохогүй, телефоншье үгы hэн. Хэрбээ хэрэгтэй асуудалай гарахадань эмээл морёор хонон, үнжэн ябажа хэрэгээ бүтээгшэ hэмди. Тиихэдэ Санагын дунда hургуулида Дархинта, Мэлэ Борто гэхэ мэтын холын хүдөө нютагуудhаа үхибүүд ерэжэ hуралсагша hэн. Теэд тэдэнэйнгээ түрэлхидтэй бидэ, багшанарай уулзаха, хөөрэлдэхэ аргашье олдодоггүй бэлэй.

1935—1936 онуудай hуралсалай жэлhээ эхилээд, Санагын дунда hургуули Захааминай аймагай hургуулинуудай түрүү зэргэдэ ябалсаа. hургуулиин дээдэ классуудай хэдэн олон арбаад hурагшад «агит-походто» хабаадалсажа, хүдөө холын малшад, колхознигуудтай hонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ, парти, правительствын сэсэ мэргэн политика, тогтоолнуудые ойлгуулдаг байгаа. Тиихэдэ Дмитрий Петрович hурагшадайнгаа түрэлхидэй урда hара бүхэндэ заабол хоёр-гурба дахин лекци, элидхэл уншадаг, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ тушаа ямар зорилгонуудай табигдаhаниие хөөрэжэ үгэдэг байба.

Хүдөө холын нютагта залуу багшын үнэн зүрхэнhөө оролдожо ажаллаhанайнь аша hайхан даа. Хэдэн зуугаад хүбүүд, басагадые «хүлынь дүрөөдэ, гарынь ганзагада» хүргэлсөө. Мүнөө Санагын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан «Алдар» гэжэ гурбан орденой кавалер Бата Дамчеев, Захааминай аймагай «Байгал» колхозой түрүүлэгшэ, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Даша-Нима Бабалаев, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай суута хүдэлмэришэн, экскаваторай машинист Социалис Ажалай Герой Александр Ваганов, Зэдын «Октябрьский» совхозой директор Анатолий Чимитцыренов, КПСС-эй Ахын райкомой нэгэдэхи секретарь Мүнхэ-Жаргал Гармаев, мүн хэдэн олон багшанар, врачнар, инженернүүд, хүдөө ажахын, промышленностиин түрүүшүүл эрдэмтэ багшаяа хэзээдэшье мартадаггүй. Тэдэнэр уулзажа хөөрэлдэхэдөө үндэр наhатай багшынгаа аша туhые зүрхэнэй баяраар тэмдэглэдэг.

— Ажеев шэнги бэеэ нягта нарин бариад, олон табан үгэгүй, ажалдаа шармайн оролдодог хүнүүд үсөөн лэ байдаг ёhотой,—гэжэ Дмитрий Петровичтой мүнөө сугтаа ажалладаг Улаан-Үдын hургуулиин багша Михей Вахрамеевич Багидаев аха нүхэрөө үнэн зүрхэнhөө магтана. Мүнөө энэ hургуули hуралсалай-хүмүүжүүлгын талаар городой түрүү hургуулинуудай тоодо оролсоно.

Костюмайнгаа баруун энгэртэ «Арадай гэгээрэлэй отличник» тэмдэгтэй, 1941 онhоо КПСС-эй гэшүүн Дмитрий Петрович Ажеев мүнөө бүхы hургуулиингаа успеваемостиие 1964—1965 hуралсалай жэлдэ зуун процентдэ хүргэхэ зорилго урдаа табяад, багшанарайнгаа коллективтэй эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллана.

Д. ШАГДУРОВ.

ҮНЭН ЮУМЭН СЭБЭР АЛТАНДАЛ

Сентябрин 11-нэй үдэр совет болон дэлхэйн кинематографиин гайхамшагта ажал ябуулагша Александр Довженкын түрэhөөр 70 жэл гүйсэхэнь. Поэт, академик Максим Рыльскиин наhанhаа нүгшэхынгөө урда тээхэнэ бэшэhэн, «Правда Украины» газетэдэ толилогдоhон энэ хүдэлмэрине АПН уншагшадай анхаралда дурадхана. Түрэл арадтаа болон совет искусствада алба хэhэн олон жэлнүүдэйнгээ туршада Рыльский Довженко хоёр хахасашагүй ханинар байhан.

Эгээн түрүүшынхеэ Александр Довженкотэй уулзаhан уулзалгаяа тон элеэр hаяхана hанаандаа оруулааб. 1920 он hэн. Александр Петрович губерниин арадай гэгээрэлэй таhагай секретарьhаа гадна искусствын таhагые даадаг, Шевченкын нэрэмжэтэ драмын театрай комиссараар ажалладаг hэн. Тиихэдэ тэрэ үшөө уран зураашашье, киногой ажал ябуулагшашье уран зохёолшошье болоогүй, нэрэ соло олоогүй ябаа бэлэй, гэбэшье халуун зүрхэнэйнь ошон, бэлигынь, ажабайдалда дуратайнь бараниие гайхуулагша hэн. Энэл хүн хожомоо, ажабайдалдаа заатагүй ямаршьеб хэрэгүүдээрээ шалгарха гэжэ үшөө тиихэдэ лаб мэдээд байгааб. Теэд ямар хэрэгүүдээрээ, ажабайдалай ямар hалбаридань шалгархыень намhаа байтагай өөрөө Довженкошье тодорхойлоогүй ябаа бэзэ.

Александр Петрович өөрынгөө намтар соо ажабайдалайнгаа шухала шатанууд тухай иигэжэ бэшэнэ: «Элдэб юумэ үзэжэ, халуун шулуу долёожо» ябаhаар 1923 ондо Харьковта уран зурааша, карикатурист боложо, уран hайханайнгаа шадабари дээшэлүүлээб. Газетэнүүд дээрэ зурагуудаа толилуулааб».

Тиигэжэ байтараа гэб гэнтэ ажабайдалайнгаа зам тад ондоо тээшэнь эрьюулжэ, Одессэ ошоод, тэндэхи кинофабрикада режиссероор ажаллаа. Кинодо хүдэлhэн ямаршье дүршэлгүй, тусхай бэлэдхэлгүй hэн, теэд эндэшье тэрэнэй уран бэлигынь нүлөөлөө хаш. Энээн дээрэhээ тобшолходо, Александр Довженко түрүүн совет хүдэлмэридэ ябаhан, удаань журналай уран зурааша болоhон, hүүлэй hүүлдэ кинорежиссер боложо тодорhон байна. Иигээд лэ дүүрээ шэнги.

Тэрэ юрын кинорежиссер бэшэ hэн. Кинофильмнүүдэйнгээ сценаринуудые гол түлэб өөрөө бэшэдэг, тэдэнь онсо hонирхол үүдхэдэг бэлэй. Харин Довженкын уран зохёолшо, уран үгын эзэн байhан тухайнь имагтал дэлхэйн хоёрдохи дайнай жэлнүүдтэ хүн зон мэдэхэ болоо. Тэрэнэй дүлэтэ, сэдьхэл доhолгомо, гүн гүнзэгы рассказууд, очеркнууд, статьянууд, хэлэhэн үгэнүүдынь совет арадай зүрхэндэ хүрэдэг, урма зориг бадаруулдаг, этигэл найдал түрүүлдэг байhан.

Тиин Александр Довженко гурбадахяа ажабайдалайнгаа шэнэ шата оложо, энэ удаа уран зохёолшо байhанаа мэдэрээ юм.

Үнэн дээрээ даншье иимэ бэшэ байгаа гээшэ бэзэ. Довженко киноискусствын хүгжэлтэдэ нилээд ехэ хубитаяа оруулhан, кинодо хүдэлхэ гэжэ түрэhэн, гараhан табисуурта байжа болоо. Харин ажабайдалдаа тэрэ уран зураашашье, уран зохёолшошье, кинорежиссершье байhан болоно. Тиимэhээл Довженкын бүхы ажал ябуулга, зохёолнуудыень шэнжэлхэдээ эдэ бүхы шэглэлнүүдыень нэгэн болгон хаража үзэхэ шухала бшуу. Мүн Довженко шэнэ, урдань хүнэй ябажа үзөөгүй замаар дабшадаг, олоhон замаараа hанаагаа амардаггүй, үшөөл саашань бэдэрдэг, тиин ажабайдал болон искусствада шэнэ хизаарнуудые нээн олодог hэн. Ажабайдал искусство хоёр тэрээндэ таhаршагүй, нэгэл зүйл байгаа юм.

А. П. ДОВЖЕНКО.

Довженкын табиhан фильмнүүд бүхы дэлхэй дээрэ суурханхай. Тэрэнэй бэшэhэн прозо, драматическа зохёолнууд, публицистикэ манай культурын алтан фондо ороо. «Газар», «Щорс», «Далай тухай поэмэ», «hаргама Десна», «Дүлэтэ жэлнүүдэй повестиин» автор Довженкын шэнэ зохёол бүхэниинь искусствада шэнэ шата нээдэг, шэнэ зорилгонуудые шэнээр шиидхэдэг hэн. Тэрэ торохо тогтохо гээшые мэдэдэггүй бэлэй.

Ёhотой уран зохёолшын гү, али уран зураашын, үгышье hаа, кинорежиссерой гол шэнжэнь хадаа тэрэнэй тойрожо байгаа ажабайдалда ямараар хандадагаар элирхэйлэгдэдэг шуу. Энэ талаhаань Довженкын ажал ябуулга хаража үзэхэдэ, тэрэнэй хараа бодол, теоретическэ hанамжануудынь өөрэйнь хэhэн ажал хүдэлмэритэй алгасанагүй. Сэхынь хэлэхэдэ, Александр Петрович хододоо элдэб жэжэ божо, үнэн шэнги аад, ёhотой үнэн бэшэ юумые үзэн ядадаг, тэрээнтэй тэмсэдэг, харин ёhотойл үнэн юумые үндэр дээрэ үргэдэг, мандуулдаг байhан. «Уран hайханай фильмын сценари тухай үгэ» гэжэ статья соогоо хани нүхэдтөө хандан иигэжэ бэшээ hэн: «Үнэн юумын үнэргүй зүйлнүүдые үгы хэгты, абажа хаягты. Гансал сэбэр алтандал үнэнииень үлөөгты».

Яаха аргагүй гүн удхатай үгэнүүд даа!

Тиимэhээл коммунизмын түлөө тэмсэлшэдэй зэргэдэ гайхамшагта кинорежиссер, уран зохёолшо Александр Довженкын нэрэ хэтэдээ үлэхэл.

...ЕТ БЭЛЭГ

...ханатай гэр бариха за-...скэ Союзай Югославиин бэлэг — ашаглалгада ...

...ле-Джорче Петров городо энэ завод бодхоолго— ...югослав барилгашадай ...та баатаршалга мүн,— ...инженернүүд, заводые тү-...шад хэлэнэ.

...ескэ нормын ёhoop иимэ ...эр жэлhээ бага бэшэ бол-...баригдаха зэргэтэй. Теэд ...аан хүлеэхэ аргагүй бо-...эрэhээнь, барилгашад бү-...шадалаа элсүүлэн, оройн hарын туршада заво-...ргажа дүүргээ.

...завод,—гэжэ мэргэжэлтэд ...,—барилгын техникын ...туйлалтануудые үндэhэ ...барилга юм».

...30 үдэрэй туршада хо-...инженер болон хүдэл-...түрүүшын табин зургаан ...барая.

...городто бүлэг мэргэжэл-...та ажаллажа байhан ...инженер Леонид Попов ...хани нүхэд тухайдаа ха-...нүүдые хэлэнэ. Тэдэнэй ...дабари, эршэ хүсэн тү-...уу наhан, эдэбхи үүсхэ-...хэшээл гаталхада туhал-...

...нөө нүхэдтэеэ хамта hа-...марангяар Эхэ орондоо ...байнаб. Заводой hайнаар ...байhанда найданабди,— ...онид Попов тэмдэглэнэ.

...гэй ёhoop hаналаа нэгэ-...мүнхэ hүлдэ боложо үлэхэ ...заводой техническэ гол ...уд тухай совет, югослав ...ад хөөрөө.

...вод жэл соо 1.200 квар-...хэ шадаха. Мүнөө үдэр ...hан квартира бүтээн гар-...гуудайнь шанар ба хаб-...юhэн балл хүсэтэй га-...далөөр дабажа гараха ар-...

...ой бүтээн гаргаhан гэр-...00 жэлэй туршада үмхи-...байжа шадаха. Түс завод ...Югославиин стандартда ...24, 36, 54 дүрбэлжэн ...энтэй нэгэ, хоёр ба ...алгатай квартирануудай ...бүтээн гаргана.

...адахи гэр барилгын ори ...вод энэ жэлэй эсэс боло-...томо ехэ байшан бүтээн ...юм.

Слободан СИМИЧ.
(ТАНЮГ—АПН).

БАРААНАЙ БААЗАДА ТУhАЛХА

Буркоопсоюзай түб бааза болбол республикынгаа бүхы аймагуудые янза бүриин эд бараагаар хангажа байдаг эгээл томо жасамнай хаям даа. Тэрэ хадаа жэлhээ жэлдэ улам ехэ эд бараа хүдөө нютагуудта гаргана. Жэшээнь, культбараа абажа үзэе. 1962 ондо К-175 маркын 400 мотоцикл худалдаhан байгаа hаа, энэ оной түрүүшын хахадта аяар 312 мотоцикл гаргагдаа. 1962—1963 онуудта ИЖ-56 маркын үлгытэй 62 мотоцикл наймаалагдаhан байбал, энэ оной түрүүшын хахадта—64 наймаалагдаа. ИЖ-56 маркын (үлгыгүй) мотоцикл 1962 ондо—72, 1963 ондо—278, энэ оной түрүүшын хахадта—220 хэhэг наймаалагдаа.

«Рубин, «Рекорд», «Волна», «Енисей», «Радий» маркнуудай телевизернүүд 1962 ондо—218, 1963 ондо—664, энэ оной түрүүшын хахадта—546, пианино—1962 ондо—75, энэ оной 6 hара соо 71, мотовелосипед 1962 ондо—519, 1963 ондо—1005, үнгэрhэн хахад жэл соо 751, автомашина 1962 ондо—30, 1963 ондо—64 худалдагдаа.

Баазаhаа юрэнхы дээрээ 1963 ондо 20200 мянган түхэригэй эд бараан аймагуудта абаашагдаха түсэбтэй байбал, харин бодото дээрээ 20578 түхэригэй гаргагдаhан байна. Байгша оной түрүүшын хахадта 9300 мянган түхэригэйхи түсэблэгдэhэн hаа, эгээ мүнөө үедэ 8277 мянган түхэригэй эд бараан абаашагдаба. Энэ жэлэй хоёрдохи хахадай түсэб бүришье амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ.

Буркоопсоюзай баазын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ажалдаа шалгарагшад бии. Тэдэнэй дунда культбараанай таhагые эрхилэгшэ Громова Ксения Афанасьевна, галантерейн таhагай—Спишилова Анна Алексеевна болон бусад оролсоно. Тэдэнэр арба гаран жэл соо нэгэл ажалдаа хүдэлжэ байдаг. Мүнөө үедэ коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын хойноhоо эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Гэхэтэй хамта, багсалагша Т. Б. Федотова, ахалагша товаровед Р. Г. Тихонова, товаровед Г. А. Мартынова болон бусад мүн лэ үни удаан саг соо дурсагдаhан баазада таhалгаряагүйгөөр хүдэлмэрилжэ, коллектив дотороо ехэ хүндэтэй болонхой.

Гэхын хажуугаар Буркоопсоюзай бааза түхеэрэлгэ муутай гэжэ онсолон тэмдэглэмээр. Тэндэ складуудай бага дээрэhээ зарим үнэтэй эд бараанууд газаа орхигдоhон хэбтэхэ юм. Энээнhээ боложо, гүрэндэ угаа ехэ хохидол ушаруулагдана гээ hаа, алдуу болохогүй. Илангаяа велосипед, мотороллер, мотоцикл гэхэ мэтэ эд бараанууд хэхэ газаргүй дээрэhээ голдуу газарта орхигдожо, саhа бороодо ороно, үнгэ шанараа доройтоно. Энээн тухай худалдаа наймаанай министерствэдэ хэдэнтэ хэлэгдэhэн болобошье, мүнөө хүрэтэр онобшотой арга хэмжээ абтаадүй байhаар. Зүбхэн хэгдэhэн юумэ юуб гэхэдэ, мүнөө баазын эзэлжэ байгаа газарые үргэдхэжэ, шэнэ складуудые бариха талмайе шэлэжэ олоhон аад, газаагуурынь хашаа хүреэ бариhан нэрэ зүүгээд лэ ондоо юумэн огто хэгдээгүй. Хүйтэнэй сагай эхилээдүйдэ энээн тушаа худалдаа наймаанай министерствын хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа онсо хандуулха аабза гэжэ найдагдана.

Таряа хуряалгын түлэг дундаа ябажа байхада, эд бараанай баазынхид республикынгаа ажалшадые эрхим hайнаар хангахын хойноhоо яhалашье оролдожо байна.

Д. БУДАЖАПОВ.

АЖАhУУДАЛАЙ ХЭРЭГЛЭМЖЫЕ hАЙНААР ХАНГАХА

Совэдүүдэй хүдэлмэри

Хүдөө ажахыгаа хүгжөөлгэhөө, hү, мяха, тоhо, нооhо ехээр абалгаhаа малшадай ажаhуудал дулдыдана хаям. Ушар тиимэhээ нэн түрүүн hайнаар ажаллаха, абаhан социалис уялгаяа дүүргэхэ гээшэ хүдэлмэришэн, колхозник бүхэнэй арюун уялга болоно бшуу.

Гэхэтэй хамта, жэл ерэхэ тудам хүдөө ажахымнай ургажа, колхоз, совхозуудаймнай олзо доход дээшэлнэ. Жэшээнь, манай аймагай «Коммунизм» колхоз 1961 ондо 606 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулhан байбал, нёдондо жэл 937 мянган түхэриг оруулаа. Бүхы колхозуудаймнай олзо hүүлшын 3 жэлэй турша дотор 141,7 процентээр ургаа. Хүн бүриин үдэр соо бүтээhэн ажалай түлөөhэн нилээд дээшэлээ.

Соёл культурын, худалдаа наймаанай эмхинүүднай олошоржо, бүхы хүн зоноо, холо ажаhуудаг малшадаашье хангана.

Мүнөө үедэ хүдөө тосхонуудтамнай соёлой 3 байшан, олон тоото клуб болон библиотекэнүүд, саг үргэлжын 38 кино-түхеэрэлгэнүүд, хэдэн олон культбаза, улаан булангууд хүдэлнэ. Аймаг доторнай баhа 117 магазин, 10 автолавка, наймаалагшагүй 37 ларегууд бии.

Гадна эд бараан ехээр худалдагдана. Аймагай ажалшадта жэл ерэхэ бүри промышленна эд бараан улам ехээр наймаалагдана.

Ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалга урзанда жэлэйхидэ орходоо 251 процентээр дээшэлээ. Хэрбээ тэрэ жэлдэ ажаhуудалай оройдоо 8—10 янзын эрилтэ хангагдадаг hаа, мүнөө жэлдэ тэрэмнай 28 янзын болонхой.

Торидохи ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинаднай ажал хүдэлмэреэ нилээд hайжаруулаа. Тэрээнэй хүдэлмэрилэгшэд мүнөө үедэ мал ажалай фермэнүүд болон полевой станууд дээгүүр ябажа байдаг. Тэндэ 18 тосхонуудта оёхо, заhабарилха хубсаhа тушаан абаха пунктнууд тусхай тогтоогдомол үдэрнүүдтэ хүдэлнэ. Харин 21 тосхон болон мал ажалай 38 фермэнүүдтэ комбинадай нүүдэл бааза арбан хоног бүхэндэ ерэжэ байдаг. Гансахан мүнөө жэл хүн зоной, тэрэ тоодо малшадай 18147 түхэригэй захилые тэдэнэр дүүргээ. Тэрэ тоодо 3140 түхэригэй мебель дархалагдаа, 9170 түхэригэй хубсаhан оёгдоо, 3070 түхэригэй гутал заhабарилагдаа. Эндэ захил хэгшэдэймнай олонхидынь малшад. Иигээд саашадаа хубсаhа хунар тушаан абадаг пунктнуудые колхоз болон совхозуудтаа, зарим томо томо фермэнүүд дээгүүр байгуулха hанаатайбди. Тиихэдээ тэрээгүүр комбинадаймнай машинанууд хододоо ябажа байха юм.

Тэрэшэлэн мүнөө жэлдэ 17 тосхонуудые холбоhон дүрбэн янзын маршрудаар аймаг доторнай автобусууд ябадаг болохо. Зэдэ станциhаа аймагай түб тосхон—Петропавловка хүрэтэр үдэр бүри хүн зон шэрэгдэнэ.

Хэлхеэ холбооной, почто, радиогой зүгhөө баhал ехэ анхарал табигдана. Мүнөө айл бүхэмнай шахуу газетэ болон журналнуудые абана.

Энэмнай ажахын хүгжэхэтэй хамта түлбэри түлөөhэнэй дээшэлhэнэй, хүн зоной эрилтэ хангалтын ехэ болоhониие элирхэйлэн харуулна бшуу.

Гэбэшье, сэхынь хэлэхэдэ, мал ажалай фермэнүүд дээрэ гэр байранууднай үшөөл дуталдана. Тэдэнэй олонхидынь хуушаржа мууданхай. Зунай байранууд баhал түлюур түхеэрэлгэтэй, бани, улаан булан гэхэ мэтэ тэндэнь үгы. Энээн дээрэhээ шалтагаалжа, заримууд түбэй тосхонhоо гараха дурагүй, фермэ, отарада ошожо хүдэлхэеэ хаа-яа арсана гээшэ ха. Мүн малай үбэлэй фермэнүүд дээрэшье иимэрхүү юумэн үзэгдэнэ. Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой түбэй болон Нугын, Октябрьска совхозой Зарубинай болон бусад гүүртэнүүд эгээл иимэ байдалтай.

Энэ дутагдалые ойрын сагта зайсуулхын тула зунай бэлшээриин газарнуудта нүүдэл городогуудые түхеэрхэ hанаатайбди. Эндэ байрын гэрнүүд, улаан булан, кладовой, малые искусственнаар үрэжүүлхэ пункт гэхэ мэтэ оролсоно.

Иимэ городогнай бүхыдөө, жэшээнь, 8 гэрhээ бүридэhэн байбал, 5300 түхэриг гаргашалагдаха. Энэ захилые аймпромкомбинаднай дархалжа эхилхэ юм.

Хэрбээ энээниие өөhэдынь гараар бүтээбэл, бүришье үнэгүй болохо. Оройдоол 1500—2500 түхэригэй сэнтэй байра соо 20-hoo 40 хүрэтэр тооной малшад ажаhууха байна. Харин капитальна барилга хэбэл, тиимэ городок бодхоолгодо адагынь 15—30 мянган түхэриг гаргашалагдаха бшуу.

Сомсовет болон ажахы бүхэмнай малшадай гэр байрануудые hэльбэн заhабарилха тушаа хэмжээ абажа байна. Энэмнай мүнөө намарhаа хэжэ эхилхэ, тон хойшолуулашагүй ажал байна хаям. Тэрэшэлэн малшадаа культурно-ажаhуудалайнь талаар үшөөл hанаhандаа хүрэмэ hайнаар хангажа бираагүйбди. Кино харуулга ёhoop эмхидхэгдэнэгүй. Клуб болон библиотекэнүүднай биража хүдэлнэгүй.

Ажахымнай хүтэлбэрилэгшэд культфондын мүнгэ зөөриие ондоо тээшэнь гаргашалжархина. Жэшээнь, Каландарашвилиин сомсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Павлов клуб, библиотекэдэ үгтэхэ мүнгые харгы заhабарилгада үгэжэрхёо.

Соёлойнгоо дурсагдаhан түламтануудые түхеэрэлгэ hайнтай болгохын тула эгээ мүнөөнhөө оролдохо байнабди.

Дэрэстэйдэ hайн клуб байбашье, мэргэжэлтэдэй үгы дээрэhээ мүртэй юумэ хэнэгүй. Энээн тухай культурын министерствэдэ хэдэн дахин хэлэгдэбэшье, бодото хэмжээн мүнөө хүрэтэр абтанагүй. Боргойн совхозой культурын байшан ехэ задагай зайдан байhаар.

Юрэдөө ажахыда ямар нүлөө үзүүлhээрнь соёлой эмхи зургаануудай хүдэлмэри сэгнэхэ ёhотой болоод байнабди.

Ажабайдалайнгаа hайжарха тудам хүн зоной, тэрэ тоодо малшадаймнай эрилтэ улам дээшэлнэ. Тэрэнииень бүрин гүйсэдөөр хангахын тула маанадhаа дулдыдаха хамаг юумэ хэжэ байнабди.

Мүн оролдосотой hайнаар хүдэлжэ, ажахыгаа улам саашадань хүгжөөхэдөө бүри баян дэлгэр hуудал байдалтай болохо байhанаа хүн зомнай ойлгохо ушартай.

А. ПОТЕПАЛОВ,
Зэдын аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ЧЕЧЕНО-ИНГУШЫН АССР. Ассинска консервын заводой про... Холын Хойто зүгэй нютагуудта, Сибирь болон ороной бусад ...уудта эльгээгдэдэг юм. Овощой болон үрэ жэмэсэй 40 ...баанха консервэнүүдые предприяти мүнөө жэлдэ гаргаха. ... дээрэ: абрикосой шүүhэнүүдые хэрэглэгшэдтэнь ябуулха бэ...хэгдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Түрэл орон доторнай

ВЫСТАВКЭ НЭЭГДЭБЭ

МОСКВА. (ТАСС). «Нэгэдэхи Интернационалай байгуулагдаhаар 100 жэл гүйсэбэ» гэhэн выставкэ К. Марксын болон Ф. Энгельсэй музей соо сентябриин 9-дэ нээгдээ. Ниислэлэй партийна организацинуудай түлөөлэгшэд, Москвагай предприятинуудай хүдэлмэришэд, революцида хабаадаhан хүнүүд музей соо суглараа. Хэдэ хэдэн социалис оронуудай элшэн сайдуул выставкэ нээлгын баярай ёhолол дээрэ байлсаа.

КПСС-эй ЦК-гай болон партиин Москвагай горкомой даалгабаряар КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институдай директор П. Н. Поспелов выставкые нээгээ.

ДАЛАН ЖЭЛ СОО АЖАЛ ХЭНЭ

БАРНАУЛ. (ТАСС). Город шадарай Семеновка гэжэ тосхондо үглөөгүүр бүридэ балтын ханхинаан дуулдадаг. 18 наhатай Андрей Ивлевич Чертовских хахад пүүдэй балта бариад, дүшэ дээрэ халуун түмэрые согтой дорюунаар наншажа байдаг юм. Тэрэ ажал хэжэ эхилhээр 70 жэлэйнгээ ойе мүнөө жэлдэ hайндэрлэхэ юм. hүүлшын гушан жэлэй туршада Андрей Ивлевич таhалгаряагүйгөөр балташанаар, түмэршэ дарханаар хүдэлөө.

Үндэр наhатай болобошье, түмэршэ дархан бэе hайнтай, хүдэр сула зандаа юм. Шэнэ газар элдүүрилдэг «Краснощековский» гэжэ совхозой техникые мүнөө тэрэ заhабарилдаг. Пенсидэ гарагты гэжэ дурадхахадань, Чертовских миhэрэн байжа иигэжэ харюусадаг:

— Алхаяа барижа дүшэ дээрэ тоншоходоо «үбгэн зүнэг бэемни» согтой, солбон болошодог.

АЛТАЙН ХИЗААР 120 МИЛЛИОН ПҮҮД ТАРЯА ТУШААБА

БАРНАУЛ. (ТАСС). Алтайн хизаарай полинууд дээрэhээ hайн мэдээсэлнүүд абтана. Хизаарай хэдэн арбаад колхоз, совхозууд таряагаа хадажа, гүрэндэ орооhо таряа худалдаха түсэбөө дүүргэhэн тухайгаа мэдээсэhэн байна.

Мүнөө хизаарай бүхы орооhото тарянай 88 процентнь хадагданхай.

Бүхы талмайн табанай дүрбэн хуби дээрэхи тарян сохигдонхой.

ШУБУУ ҮСХЭБЭРИЛЭГШЭДЭЙ ТҮРҮҮШЫН РАПОРТ

ИВАНОВО. (ТАСС). Ивановска шубуунай фабрика жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргээ. 2,5 миллион үндэгэ гүрэндэ тушааха даалгабаритай байhан аад, 3 миллион 130 мянган үндэгэ тушаагаа.

Ивановска шубуунай фабрика промышленна аргада ороhон областа доторхи түрүүшын предприяти юм.

Түс бүридөө 50 мянган шубуу тэжээхээр хараалагдаhан Шуйска болон Кинешемскэ шубуунай фабриканууд энэ жэлэй эсэс багаар ашаглалгада үгтэхэ юм.

Тейковто, Фурмановта, Вичугта иимэ предприятинууд баригдахаар хараалагдана. Тэдэнэр хамта дээрээ жэлдээ 60 миллион үндэгэ абаха юм.

Гадна түс бүридөө жэлэй туршада миллион дальбараа түлжүүлэн мяханда тушааха, гурбан фабрика бодхоогдохо байна.

СААХАРАЙ СВЁКЛО ЕХЭЭР ТУШААГДАНА

Саахарай свёклые ургалжа дээрэнь хуряаха хүдэлмэри ороной сахарна плантацинууд дээрэ жэгдэрэн эхилээ. Полинууд дээрэhээ саахар шанадаг предприятинууд тээшэ автомашинанууд таhалгаряагүй субана. Свёкло ургуулагшад ургасаяа богонихон болзор соо хуряажа, тэрэнээ удаарууламгүй заводуудта эльгээхые оролдоно. Энэ хадаа ургасын гутажа, гээлтэдэ орохо ябадалые зайсуулха арга олгохо байна. Ровенскэ областиин ажахынуудта энэ хүдэлмэри hайнаар эмхидхэгдэнхэй. «Поли—завод»—гэhэн уряатайгаар Владимир Светличныйнэ жэшээ абаhан Полесскэ ажалшад мүнөө хүдэлнэ. Украинын Киевскэ, Хмельницкэ, Винницкэ, Харьковска болон бусад областьнуудай плантацинууд дээрэ хэдэн олон мянган машинанууд гаранхай. Республикын 130 гаран завод свёкло буйлуулжа эхилээ.

Олон колхоз, совхозууд гектар бүриhөө свёклын 250—300 центнер ургаса хуряана. Винницкэ областиин, Подолиин болон республикын бусад районуудай олон хүдөө ажахын артельнүүд гектар бүриhөө 350—400 центнер свёкло малтажа абана.

Хэдэн мянган звенонууд болон бригаданууд мүнөө жэлдэ шэнэ технологёор саахарай свёкло ургуулжа, хүсэ багаар гаргашалаа. Тэдэнэй плантацинууд дээрэ ургаса хуряалгын поточно онол арга хэрэглэгдэхэ юм.

(ТАСС).

ГОЁ hАЙХАНААД, ХУБИЛАСАГҮЙ

Энэ лак модоор хэгдэhэн юумэнүүдые гоё hайхан болгохоhоо гадна, шанарыень hайжаруулдаг. Иимэ лагаар шэрдэгдэhэн модон зүйлнүүд галда шатадаггүй, хүйтэн болон халуунда гантажа хахардаггүй.

«МЧ-52» гэжэ лагаар санануул, поезднууд болон суднануул соохи мебель шэрдэгдэдэг юм. Лагаар шэрдэхэ технологи тон юрын гэбэл, тэрэниие тооhоруулан сасадаг байха юм. Лагай хатахын тулада оройдоол 1 час тухай саг хэрэгтэй.

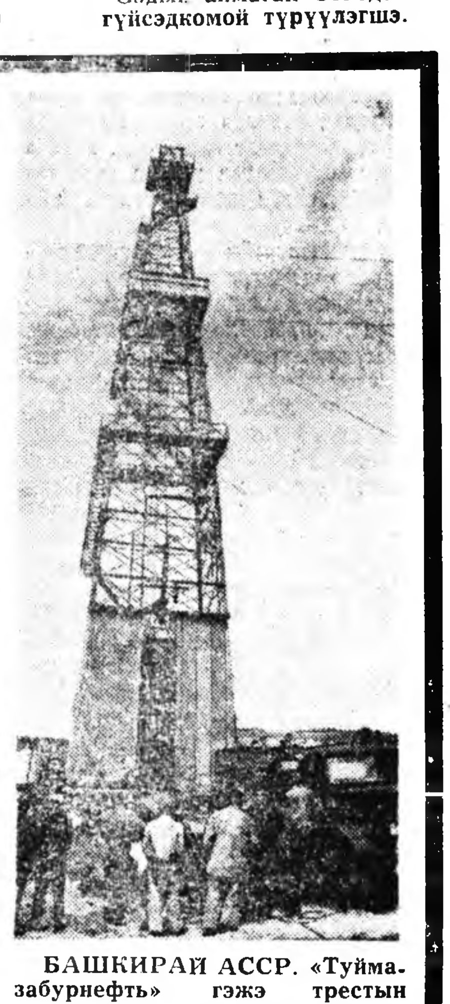
Энэ лагые Загорско тусхай мэргэжэлэй завод бүтээжэ гаргадаг. Лак болон шэрын промышленностиин научно-шэнжэлэлгын, проектнэ институдай хүдэлмэрилэгшэд лагуудые олон янзын болгожол байдаг. Тэдэнэр полиэфирнэ лак бии болгохые дурадхал. Энэ юрын температурада хатадаг юм.

(ТАСС).

УРГАСАЯА ХУРДАН ТҮРГЭНЭӨР ХУРЯАНА

КРАСНОЯРСК. (ТАСС). Енисейскэ районой ажалшад хизаар соогоо эгээн түрүүлжэ гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө дүүргэв. Мүнөө жэлдэ Красноярска хизаарай полинууд дээрэ орооhо тарян тон түргэнөөр хуряагдана. Хоёр миллион гектар талмай дээрэhээ орооhото тарян хадагдаад байна. Олонхи ажахынууд таряа хадалга болон баалнуудые сохилго хоёрой хоорондо тиимэ ехэ забhар гарганагүй. Полинууд дээрэhээ hолоомын хуряагдажа абтан сасуу удангүй тракторнууд гарана. Хүдэлмэриие иигэжэ эмхидхэhэнэй ашаар 800 мянга гаран гектар намарай паар хахалагдаад байна.

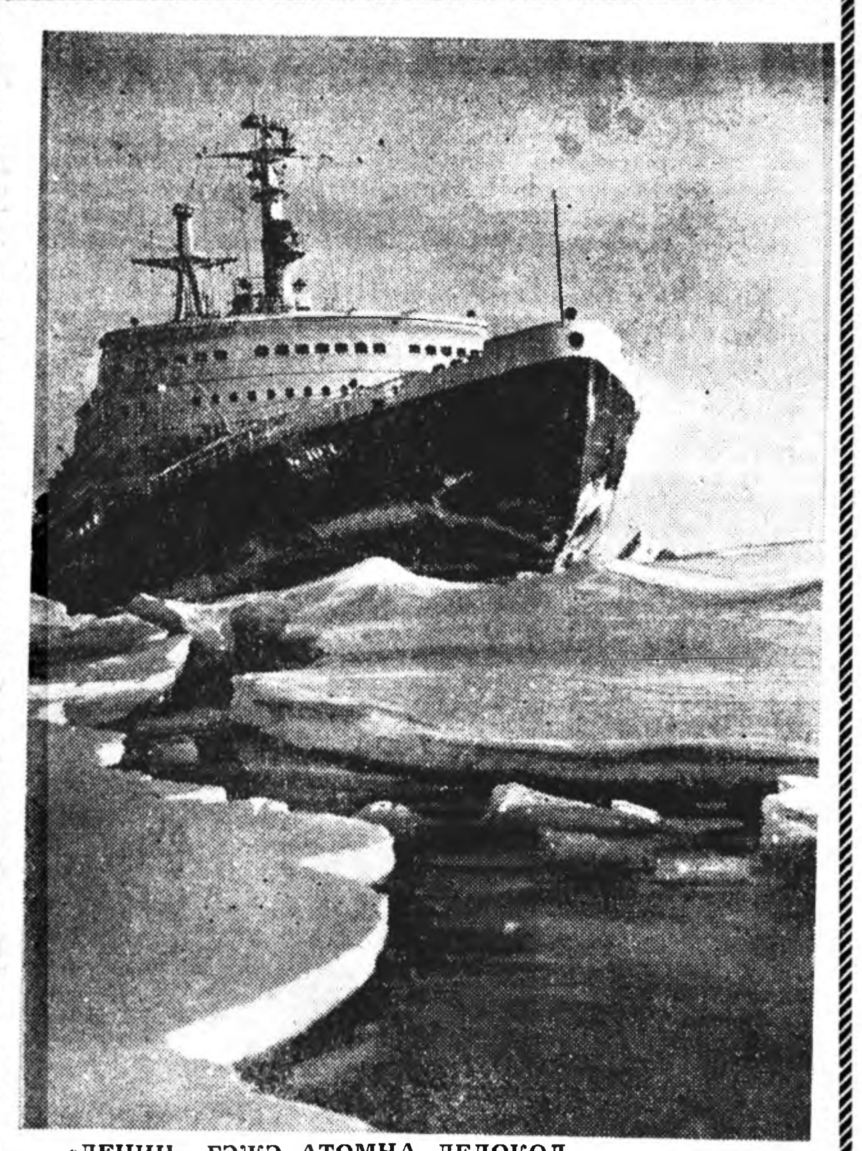
Шэнэ ургасын орооhо тарян бэлэдхэлэй пунктнуудта таhалгаряагүйгөөр орожол байна. Хизаарай колхозууд болон совхозууд 33 миллион үлүүтэй пүүд орооhо таряа гүрэндөө тушаагаа.

БАШКИРАЙ АССР. «Туймазабурнефть» гэжэ трестын үрэмдэлгын алдарта мастер, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат Д. И. Михайловай хүтэлбэрилдэг нефтешэдэй коллектив тон гүнзэгы скважинануудые үрэмдэн малтадаг юм. Зураг дээрэ: № 2000-дахи тон гүнзэгы скважиные малталгын үедэ онъhото түхеэрэлгэнүүдынь шалгагдажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур.
1964 оной сентябрин 11.

«ЛЕНИН» ГЭЖЭ АТОМНА ЛЕДОКОЛ.
ТАСС-ай фотохронико.

ЗҮҮН-СИБИРЬТЭ ҮНГЭРГЭГДЭХЭ СПАРТАКИАДА

Зүүн-Сибириин арадай ажахын совет болон профсоюзуудай соведүүдэй Эрхүүгэй, Буряадай, Шэтын президиумууд «Труд» гэжэ һайн дуранай спортивна бүлгэмэй физкультурнигуудай хоёрдохи спартакиада үнгэргэхэ гэжэ шиидэһэн байна.

Спартакиада үнгэргэлгын зорилго хадаа СССР-эй профсоюзуудай VIII спартакиада үнгэргэлгэтэй дашарамдуулан хүдэлмэришэд, алба хаагшадай дунда спортивно-элүүржүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр хүгжөөхэ, тэрэшэлэн тэдэнэрэй спортивна шадабарине дээшэлүүлхэ ябадал болоно. Спартакиада 1965 оной январь хүрэтэр үргэлжэлхэ.

Городки наадалгаар мүрысөөн сентябриин 18-һаа 20 хүрэтэр Эрхүү хотодо болохо. Волейболоор эрэшүүл, эхэнэрнүүдэй командануудай уулзалга Улаан-Үдэдэ октябриин 17-һоо 29 хүрэтэр үнгэргэгдэхэ болонхой. Манай волейболистнар, баскетболистнар ноябрь һарада өөрынгөө спортивна бүлгэмэй нэрэ хүндые хамгаалхын тулада Шэтэ хото мордохо юм. Мүн тэндэ декабриин 19—20-ной үдэрнүүдтэ хүндэ атледүүд уулзаха. Тэрэ хоёр үдэрэй туршада Улаан-Үдэдэ-мнай конькишадай урилдаан болохо. Национальна хоёр округто футбол наадалгын мүрысөөн үнгэргэгдэхэ байна. Велосипедээр ябагшад хурдан хүсэеэ туршалсаха. Мүнөө бүхы командануудта, доодо шатын коллективүүдтэ спартакиадада бэлэдхэл түлэб эхилэнхэй.

Футбол наадалгаар Улаан-Үдын, Эрхүүгэй команданууд хоорондын түрүүшын уулзалга сентябриин 2-то болоо. Эдэ хоёр командын уулзалга 1:1 тоотойгоор дүүрэһэн байна. Удаадахи уулзалга сентябриин 8-да Улаан-Үдэдэмнай болоо. Энэ уулзалга 0:0 тоотойгоор дүүрэә. Эндэ Шэтын айлшадые үгтаабди. Манай футболистнар харюугай уряалаар сентябриин 15-да Эрхүү хото, сентябриин 18-да Шэтэ хото ошохо байна.

Мүнөө үедэ велосипедээр урилдаагшадай Буряадаймнай команда Эрхүү ошоод мүрысэжэ байха юм.

В. ЦИВИЛЕВ.

СТУДЕНТНЭРЭЙ ХҮСӨӨР

Саг сагта үнгэргэгдэдэг хүдөө ажахын хүдэлринүүдтэ ехэ хүсэ гаргажа, студентнэр колхоз, совхозуудта туһална. Зэдын үйлэдбэриин управлениин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой бүхы гурбан тоогууд дээрэ Улаан-Үдын Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студентнэр хүдэлнэ. Тэдэнэр таряа сэбэрлэлгэ, ашалгада ульгэр жэшээ харуулан ажаллажа байха юм.

Студент коммунист Анатолий Колесниченкын хүтэлбэри доро хүдэлжэ байһан бүлэг студентнэр Гэгээтэ һууриндахи тоогые сум даагаад, орооһо таряа сэбэрлэхэ, ашаха хүдэлмэри гансахан өөһэдынгөө хүсөөр дүүргэнэ.

Колхозой энэ отделенидэ таряанай ургаса һайн. Тоогһоо холо бэшэ байһан 370 гектар газарай га бүриһөө 30 центнер ургаса хуряагдана. Тэрэ тоог дээрэ таряанай таһалгаряатүй ороходо, студентнэр сэбэрлээд, таряа тушаан абалтын пунктда ябуулна. Тэдэнэр 3000 центнер таряа сэбэрлэжэ тушааха-бди гэжэ үгэеэ үгэнхэй. Һүүлшын гурбан үдэрэй туршада хүдэлмэреэ хоёр халаанда эмхидхээд, 800 центнер таряа сэбэрлэбэ.

В. МИХАЙЛОВ.

Выставкэдэ табигдаһан шэнэ экспозици

ЗОХИДШЬЕ, НАЙДАМТАЙШЬЕ, ГАРЗАШЬЕ БАГАТАЙ

Электрын тал дамжуулдаг, телефон, радио, телевидени оруулдаг утаһан байрын гэрэй, һургуулиин, эмнэлгын тазарай болон бусад ниитын барилгануудай доторхине гутаадаг гээшэ. Иимэ ушарһаа тиимэ утаһануудые далдаар татадаг. Тэрэ хүдэлмэридэ үлүү ажал хэгдэдэг, нэмэлтэ зөөри, материал гаргашалагдадаг байха юм. Хэрбээ утаһанай таһараа удараа хада тэрэниие заһабарилха бэрхэтэй байдаг.

Главмосстройн «Мосгорспецстройн» электротехническэ болон санитарно-техническэ хүдэлмэриин проектно-конструкторска, ашаглалга-заһабарилгын бюро энэ асуудал шиидхэхэ һонин арга олоо. Энэ хүдэлмэри Мытищинскэ барилгын пластмасса бэлэдхэдэг комбинадай хабаадалгатайгаар пластмассаар хэгдэһэн плинтус бүтээхэ арга оложо, тиимэ материал бэлэдхэгдээ. Тэрэ плинтус хэрэглэлгэ ханада хадагдаха утаһа харагдахагүйгөөр татахада таатай зохид, найдамтай бэхи байха.

Плинтус поливинилхлоридоор хэгдэнхэй. Тэрэ хадаа тусхай гурбан канал бүридүүлһэн хоёр отделенитэй байха юм. Дээдэ талынь нэгэ каналда телефоной утаһан һуулгагдана. Нүгөөдэдэнь телевизионно болон радио дамжуулгын утаһанууд татагдаха. Доодо захынь каналда электрын элшэ ябуулха утаһан һуулгагдаха.

Гурбан каналта пластмассова плинтусаар хэгдэһэн экспозициие Буряадай экскурсантнууд СССР-эй арадай ажахын түйлалтануудые харуулһан выставкын «гражданска барилга» гэһэн павильон соо хараа.

М. ЛАРЬКИН,
выставкын ахалагша экскурсовод.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: Н. Г. Загладада Н. С. Хрущевой эльгээһэн амаршалга; Дижон городой мэр каноник Ф. Кира гэгшэтэй Н. С. Хрущевой уулзаһан тухай; Болгариин Арадай Республикын 20 жэлэй ойн баярай ёһолол тухай мэдээсэл; республикын Хүндэлэлэй самбар. «Шиидхэбэринүүдэй бэелэлтые шалганабди» гэһэн рубрика доро Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд хонидой тоо толгой олошоруулха тушаа харюусалгагүйгөөр хандажа байһан тухай корреспонденци;

Хоёрдохи хуудаһанда: «Хо-

Мүнөөдэрэй номерто:

лын байрада» гэһэн гаршагтай гаар малай фермэнүүд дээрэ депутадуудай ажал хүдэлмэри тухай Уланай сельсоведэй түрүүлэгшэ Г. Бадиев бэшэнэ; республиканска типографиин барилга тухай А. Пикарскиин бэшэг; союзна информаци.

Гурбадахи хуудаһанда: багшанарай ажал хүдэлмэридэ зорюулагдаһан материалнууд толилогдобо. Эндэ 2-дохи һургуулиин парторганизациин секретарь Е. Леоновой багшанарай соёл сурталай болбосорол тухай бэшэнэ; Бэшүүрэй совхозой главна агроном В. Коршуновой зунай үедэ поли дээрэ ажаллаһан һурагшадай ажалай дүн тухай хөөрөөн; мүн бусад һонин бэшэг мэдээсэлнүүд хэблэгдэбэ.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ТАСС-ай болон АПН-эй корреспондентнэрэй мэдээсэһэн уласхоорондын байдалаар элдэб һонин материалнууд толилогдобо.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1964 оной сентябриин 11.

Пабло НЕРУДА,
Чилиин поэт

Шекспирые уншаад...

Генерилья, Регана, Гамлет, Ангус, Дункан, Мортимор, Ариэль, Леонт... Эдэ нэрэнүүд бага наһанһаа хойшо бидэнэй мэдэхэ болоһон Шекспирэй зохёолнуудай геройнууд ха юм. Эдэ нэрэнүүдые дуулахадаа, хаанай дэргэдэ энеэдэ наада гаргадаг албангуудые, хаашуулые, хэрэмүүдые, кланууд болон һүрэглэһэн феодалнуудые, холбоо олтирогуудые ойн ухаандаа оруулдаг бэлэйбди. Эдэ нэрэнүүд манай ухаа бодолые, һанаа сэдьхэлые нэгэ үе барагар болгон, нэгэ үе ошо дүлэ сасарма хүхюун сэнгэлиг болгон байгааша уран аялгата поэзиин ордон үргөөдэ асардаг бэлэй. Харин олон жэл үнгэржэ, үбгэрхэ тооной болоод ябахадаа, Шекспирэй зохёолнуудые дахин дахин иража уншахадаа, һаял нюдөө нээжэ хараһан юумэдэл, тэдэ зохёолнуудай хуудаһануудые шартэн, хүнэй сэдьхэлээ зоболгые, тэрэнэй һанаа үнөөндэ хатажа, бэеэ тулаяха ядархые, хүнэй абари зангай хэрзэгы шэрүүниие, мүн хии сууряан мэтэ зарим хүнэй һэбхи хүнгэниие илгажа харадаг, ойлгодог бэлэйбди. Хэды шэнээн олон ушаралта ябадалнууд, хэды шэнээн олон зоной нюурнууд, хэды шэнээн хурса халуун абьяаста шуналнууд тэдэ зохёолойнь хуудаһанууд дээрэ гаргагданхайб даа... Эдэ бүгэдэнь үнэнтэ байдал болоно.

Саг үе бүхэн өөрынгөө зохёолой хуудаһан дээрэ тэрэ үе сагайнгаа бүхы талыень дүуһан гарган харуулжа домоглоһон, тэрэ сагай бүхы сэсэн мэргэниие, хүн зоной хүсэл сэдьхэлые суглуулан толидо харагдаһан мэтэ тодоор бэедээ шэнгээн абаһан, тэрэ сагай дайдын үргэн дэлгэрые, хүн зоной хүмүүжэл болбосоролые үзүүлһэн дууша хүнтэй байдаг. Тиимэ сагуудай дуушадай нэрэнь Дантешье гэдэг, Виктор Гюгошье гэдэг, Лопе де Вега гэжэшье алдартай байдаг, Уолт Уитменшье гэжэ нэршэнхэй байха.

Харин энэ сагаймнай дуушанай нэрэнь Шекспир гэнэ.

Хуудаһа хуудаһаар һэхэжэш, хуудаһа хуудаһаар ирахаш... Тэдэш далай шэнги үргэн ехэ. Эдэ намаа набша мэтэ хуудаһануудай саананъ уян нугархай һалаа гэшүүһэ, хүдэр бэе, гүнзэгыгөөр доошоо һуужа ороһон бата бэхи үндэһэ таажа үзэхэш.

Шекспирэй зохёолнуудые уншахадаа, тэрэнэй болор мэтэ һонор һаруул поэзиин эди шадидэ абтан жаргахаш. Остой поэдүүд лэ Шекспир шэнгеэр бэеэ аг барин, тодо тобшоор зохёолоо бэшэдэг, найман самсаалта алмаз эрдэни мэтэ уран нарин зохёолойнгоо хэм хэмжээһэнь газаа тээшэ гаргангүй, оншотой сомороор бэшэдэг.

Шекспирэй сонетнүүдые уншахада, тэдэнь үй гашуудалта уйлаае эльгэн хүхэ шулуугаар һиилэн гаргаһан мэтэ, шуналта инаг дуранай халуун абьяасые шуһан улаан рубин эрдэнеэр мүлин бүтээһэн мэтэ, атаа жүтөөнэй бусалхые онго хүхэ номёор хэһэн мэтэ, гашуудалта байдалые хилэн хара аметистээр шэрээһэн мэтэ байдаг юм. Гэнтэ тэдэ сонетнүүдынь дүлэтэ түүдэгһээ саб шүүрэн абтаһан алтай гэжэ гү, тунгалаг хүхэ огторгойн агаараар бүтээн хэһэн гэжэ гү, али болор эрдэнеэр мүлижэ, һиилэжэ гаргаа гээд һанамаар. Шекспирэй сонетнүүдынь оршон ороһон үзэсхэлэнтэ байгаалиин таһаршагүй нэгэ хубинь болоо юм. Юуб гэхэдэ, тэдэниие уншахадаа, горходой мэлмэрэн урдахые, һалхи һэбшээгэй һэб һаб дэбхэрхые, жэлэй дүрбэн сагай бэе бэеэ һэлгэжэ, хабарай хангалта сэсэгтэ набша намаае, намарай алтан алим жэмэсэй налаае — бултыень нюдөөрөө үзэхэдэл гэхэш.

Тэрэнэй сонетнүүдынь: тоолошогүй олон хүгжэм дуунай аялгые, годли һуршын хурса хурдые, байса мэтэ хүдэлсэгүй мүнхэ һүр жабхалангые, тайлдашагүй таамаг үгын мүрнүүдые — бултыень багтааһан гэжэ харахаар.

Шекспирэй сонетнүүд хадаа бата бэхи хэрэмэй эрмэг дээгүүр һубарюулан бодхоһон тугууд мэтэ. Тэдэ тугуудынь хэдэн зуун жэлэй һалхи шуурганай хүйтэн шэрүүн хүсэндэ сохюулбашье, мүнөө болотор тэдэнь амаранта эрдэниин үнгэтэ одоёо онгоогоогүй, дүлэтэжэ байһан зүрхэнэй шуһан улаан толые буурүулаагүй, сэгээн хүхэ үнгэтэ нэгэн шэнын һара тэмдэгээ зандань энэ хүрэтэр асараа.

Би Шекспирэй поэзиие шүтэгшэдэй нэгэн болоһоор үнинэйб. Тэрэнэй шүлэгүүдынь тэрээнэй трагедиһээ юугээрээ илгардаг бэ гэхэдэ, тэдэ шүлэгүүд соонь али юумэн нэрлэгдэдэгшэгүй, байлдааншье тухай домоглодоггүй, хатуу саазата хуулиие гэмтэ ёһоор алхахашье ябадал тушаа хэлэдэггүй.

Тэдээн соонь гансал саарһанай һаргама һаруул дүн сагааниие, уран шүлэгэй зүргэ харгын арюуханиие үзэхэш. Тэрэ арюухан зүргэ харгыларнь амтан хангалта зүгын бал ашаһан далайн далбаата корабльнууд мэтээр дүуһашагүй олон образууд шэлжэрэн үзэгдэхэдэл гэхэ.

Уран зохёолшын бэлигтэ хүсэнэй дэлбэрэае айхабтар ехэ бэлигүүн һонор ухаан бодолой хүсөөр гүримшүүлэн хааһан энэ далай мэтэ үргэн дэлгэр баялиг эрдэни соонь үгөөрөө ехэ шашаг бэшэ аад, зохёолойнгоо гадаа түхэлдэ ехэ нарин нягтаар хандадаг, мүнхэ нэрэтэ, мүнхэдөө мандан ургажа байдаг Шекспирые олодог гээшэбди.

Минии бэедээ абажа ябадаг Шекспирэй сонетын боти ном дээрэ: Ява ольторог, 1930 он гэжэ абаһан, олоһон газарайм үдэр гарат бэшээтэй юм.

Гушан дүрбэн жэлэй туршада энэ номыень би бэеһээ нэгэтэшье һалгаангүй абажа ябанаб.

Тэрэ холын ольторог дээрэ энэ номынь минии нюдэ нээжэ, арюун тунгалаг булагые урдам харьялуулаа бэлэй. Тэндэхи халуун ороной зэрлиг бүтүү шэрэнги шабэр соо, танигдаагүй үй түмэн үльгэр домогой дунда, энээхэн номынь минии һургаалша багша болоо бэлэй. Юуб гэхэдэ, Шекспирэй поэзинь алдар суута Гонгорын ба Маллармегэй поэзинүүдтэл сэсэн мэргэн ухаан бодолоор гиигэн толоржо, юрын саарһан дээрэ бэшээтэйшье һаа, далдаар гаргагдаһан ажабайдалай заршам ёһые түрүүлдэг. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, тэрэ үеын жэлнүүдтэ минии гансаарданги, соёл болбосоролой түб газарһаа таһаранги ябахада, Шекспирэй энэ поэзинь Пушкинай ба Карл Марксын, Бахын ба Гельдэрлинэй, лорд Теннисоной ба Маяковскиин бүтээл зохёолнуудые баттаан абаһан бэлиг түгэлдэр, дэлхэйн соёл болбосоролой эгээ дээдэ шатын нэгэнтэйнь намайе холбон тэдхэдэг байгаа гээшэ.

Шекспирэй бэлигтэ уран поэзи мүн тэрээнэй трагеди зохёолнууд соо алта мүнгэн мэтээр шэгадхэгдэн сасаатай байдагынь хэндэшье эли. Тиимэһээ Шекспирэй уран нарин шүлэг поэзиин аялгань Эльсинорой хэрэмэй башни дээгүүр, Макбедэйшье гэр ордон соогуур, Просперогой корабльшье дээгүүр, Веронын гранатова модоной булэнсэгшье соогуур шэхэнэй шэмэг болон ханхинана бшуу.

Трагеди бүхэниинь тус тустаа харанхы хүнды агытай шэнги байдаг, тэдэ хүнды агыһаань зэбэрмэ хүйтэн амисхалаар нюрга руу хүйтэ даалган үлеэдэг. Дэлхэйн аһан үнинэй абяа шэмээнь — хүнэй зүрхэнэй абяаниинь мартагдашагүй бүхөөр хадуугдаха үгэнүүдые эблүүлэн зохёодог гээшэ. Тэдэнь Шекспирэй трагеди соохи хүдөө зоной хошон үгэнүүдээр холисолдон, шуүюур базаар дээгүүрхи гангаралдаанай бүдүүлиг үгэнүүдээр далимдаран, баяд ноёдой дэргэдэ обоорон шэбээлэгшэдэй, альбан энеэдэшэдэй шэхэ бүглэмэ шэбшэгтэ шэбэр һабир губэрөөнэй дундуур багталсан, галзуу хүсөөр нэшэлдэһэн булад хуягай даршалдаан, хахинаан соогуур эгэршэгүй задалдаг. Би хадаа Шекспирэй гараар гүримшүүлжэ эблүүлһэн, саг үеын бата бэхи хэрэм ханада тэрэнэй нэрэ алдарые гоё һайхан үнгэ будагта шаазангаар гүйлгэжэ, гоёон шэмэжэ мүнхэлөөшэ тэрээнэй уран поэзиин шүлэгүүдэй таһалгарята урасхалые трагеди сооһоонь түүбэрилэн бэдэрхэ тон дуратайб.

Жэшээлхэдэ, 1593 ондо хэблэн гаргаһан, тэрээнэй «Венера ба Адонис» гэжэ пасториаль соо уран шүлэгэй мүрнүүдынь харьялан урдаһан уһанай урасхал дээгүүр һүүдылдэһэн һүүдэрнүүдэй гүйдэлые үзүүлдэг, намдуу аргаахан хоолойгоор ой модоной дуулан гүнгэнэхые соносохош, добжоонтон хүүеһэн уһанай хүүюур буудал мэтээр нэжэгэнэһэн уран поэзиинь булагай абяа шагнахаш, үзэгдөөгүй үльгэр домогой дошхон ээдниие үдхэн намаа набша соо хоргодонхой байхыень обёорон харахадал гэхэдэш, гэнтэ мориной туруунай табжаганаан дуулдаад, дүрбэн табагай шүүрүүлэн дэбхэрһэн, дошхон солгёон ардаг азарга урдаш ай сүй харагдашахадань лэ, тэдэ бүхы эльбэшэжын шэнжэ мэтэ үзэгдэлнүүдынь гансата һүрдөөд үгы болон арилшаха.

«Хүшүүгаараа тэрэ солгёотой хии агаар үрэбхинэл,
Харасань гэжэ хара дулэндэл соробхин,
Хатуу зүрхэн, дүуһашагүй дошхорол, хүсэ шадал баринхайл».

Хэрбээ ямар нэгэн уран зураашэ энэ хүлэг азаргые саарһан дээрэ зуран түһөөлхэ гэжэ шиидэбэл, «тэрэ булигдашагүй байгаалитай өөртэйнь хүсөөрөө туршалсан тулалдаха болоно». Теэд Шекспирэй эдэ мүрнүүдынь дээрэе ахагүйгөөр зураглан тэрэниие харуулаа.

«Ромео Джульетта хоёр» гэһэн трагедиень оршуулха гэһэн захяа намарай абанхайб. Теэд энэ захяа заралгые ехэл хэмшээрхэжэ байжа абагдаа гээшэ. Юундэ хэмшээрхэхэ болообши гэхэдэ, бодоһоо бодоһоо хүнэй зүрхэ сэдьхэл доһолуулан хүдэлгэмэ хурса инаг дуран тухай домогто энэ түүжые хазагайрүулангүйгөөр, испан хэлэн дээрээ гүрбүүлэн гаргажа бирахагүй гээшэ хаб гэжэ гэнтэ досоом хаха зүһэн ороо бэлэй. Теэд энэ зохёолыень би гүрбүүлэн оршуулха уялгатай болооб. Ушар юуб гэхэдэ, 1964 он бол Шекспирэй дурасхаалда зорюулһан он болоно. Энэ жэл — хүн түрэлтэндэ шэнэ дайда дэлхэйе нээжэ үгэһэн Шекспирэй дурасхаалда дэлхэйн арад зоной һүгэдэн ёһолхо он болоно.

Зоболонто хоёр инагууд тухай хөөрэһэн тэрэ түүжые оролдосотой ханалгатайгаар, шунал абьяастайгаар оршуулжа байтараа, гэнтэ ехэ гүн бодолой нээлтэ хэжэрхёоб.

Шэргэн хаташагүй инаг дуранай, хүнэй сэдьхэл хүдэлгөөшэ хоёр инагай гашуудалта үхэлые харуулһан драмын саананъ ондоо драма, ондоо бодолой һабагша, ондоо гол темые ололойб...

«Ромео Джульетта хоёр» гэһэн зохёол бол энхэ амгалан ажаһуухын агуухэ уряа юм. Тэрэ зохёолой мүрнүүдынь хэндээш хэрэггүй үһөө хяһаанай зэбүүрхэлые шоо үзэн харуулжа, хэрзэгы шэрүүн, шуһата дайн сэрэглээе шүүрэн гаргажа, энхэ амгалан байдалые һүр жабхалантайгаар өөдэнь мандуулан ургажа үзүүлнэ.

Верона хотын гудамжаар хүнэй шуһые хайрлангүй урадхуулан байһан феодальна бүлэг-клануудта хандан, герцог Эскалай сэдьхэл зүрхэндэ хаха орон хадуугдама хорюу хэлэхэдэнь, тэрээниие, герцог хэ тайбанай, бэе бэеэ хүнд... үгэ үгээ ойлголсон амгалан... ябадалай сахюусан болоһон ду... харанабди.

Тибальдын наншалдааша ... хүү зангые зэмэлэн, Бенволи... Тибальд, ши энэ гудамжаарна... тайбан байдал тогтоог, манда... һананагүй аалши? — гээд хэлэ... хододоол наншалдаа, хэрүүл ... ябадаг Тибальд һэнгэргүйгөө... һаань тудхана: — һэ, гартаа ... һэлмэ барижархёод, тайбан б... жэ хаанаһаа һанахабши? ... хэлэхэһээ байтагай, бишни эв... дэш ой ухааһаа дурамгүй....

Тиихэдээ Шекспирэйшье үе... роподо энхэ тайбаниие үзэн ... хүйхэрнүүд бии байһан боло... рэзнһээ хойшо хэдэн зуун жэ... гэрһэн хойно энхэ тайбан ... хамгаалһан ажал ябуулгынга... мүрдүүлжэ мүшхүүлжэ, гуш... лэй туршада өөрынгөө шүлэг, ... нуудые хэблэжэ байһан Чили... зетэһээ үлдүүлээд байхадаа, Г... Мистраль, Чилиин поэтесса, ... тайбан — хараалта үгэ» гэһэ... хандалгаяа бэшэжэ гаргаа ... Энээгээр бодоходо, дэлхэйн дээ... хэблэл редакциин үглүү сугл... үшөө Тибальднууд шэбээлһэ... гэхээр.

Энэ баримта Шекспирые ... лан байха тоолошогүй олон, ... сэсэн мэргэнэйнь хэлтэрхэйн ... Шекспирые бараалхан ошожо, ... верые тойрон шэншэлһэн мэтэ... рэзниие эрьен тойрон удаан ... шэншэлэн үзэхэ, шэнжэлхэ, ... саг манда байха, тиигэжэ нюд... ма холо дайдые хэмжэн ябах... гуурьдишье манда олдохо, тэр... шалгаһаа заабол адхаараа ... арюун хангал асархаш, үгышь... шуһа, баглаа сэсэг бажуухаш... шье һаа — халаглалай үбшэ, ... сухаг эрдэнисые олохош.

Энэ һүр жабхаланта хү... суглаан дээрэ хүнэй нюдэ һ... гүн бодолдо абтанхай Шекспи... рые хүн зон хараг, шэртэг га... шэгэ сэлилгын хүндэ намда б... байна.

Тиимэһээ би дүрбэн зуун... зузаан дуулгые нэбтэ гаража... үгэлһэн дүүе энэ хүн дуул... ханданам:

«Мандэ амар, дэлхэйн хан ... хүбүүн!

Амар мандэ, агууехэ хүн! ... зохёол бүхэдэлхэйн омогорхо... Удаань хоолойгоо һүладхан, ... дэнь ошожо шэбэнэхэб: «Хүрэ... нүхэр!»

Б. БАДАРА...
ородһоо оршуу...

Болгариин арадай республикын һайндэр

СОФИ, сентябриин 9. ТАСС-ай корреспондент К. Орлова нигэжэ дамжуулна:

Национальна һайндэрөө — орон дотор социалис революциин илаһаар 20 жэлэй ойе Болгариин ажалшад мүнөөдэр баяр баясхалантайгаар тэмдэглэжэ байна.

Республикын городууд болон тосхонууд һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэнхэй, хаа хаанагүй гурбан ондоо үнгын национальна тугууд намилзана. Үйлсэнүүд болон талмайнууд дээрэ олон түмэн хүнүүд гаража, баяр баясхалангаа мэдүүлнэ.

Ниислэлэй Сентябриин 9-нэй нэрэмжэтэ түүхэтэ талмай гоё һайхаар харагдана. БКП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Тодор Живков түрүүтэй Болгариин Коммунис партиин болон правительствын хүтэлбэрилэгшэд, Советскэ партийно-правительственна делегациие толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Л. И. Брежнев, аха дүү социалис оронуудһаа ерэһэн делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд Г. Димитровой мавзолейн трибуна дээрэ зогсожо байгаа.

Социалис революциин 20 жэлэй ойтой дашарамдуулан, БКП-гэй ЦК-гай болон арадай правительствын зугһөө, тэдэнэй даалгабаряар НРБ-гэй Арадай обороный министр армиин генерал Добри Джуров сугларгшадые халуунаар амаршалаа.

Удаань сэрэгэй парад эхилээ. Мотострелково, артиллерийскэ, танкова, ракетнэ сэрэгүүд трибунын урдуур ябажа гараа. Эдэ сэрэгүүд мүнөө үеын эгээн эрхим һайн буу зэбсэгүүдээр хангагданхай.

Парадай һүүлээр ниислэлэй ажалшадай һайндэрэй демонстраци болоо.

Барагдашагүй олон хүнүүд талмай дээгүүр ябажа гараа. Социализм байгуулгада болгар арадай түйлаһан амжалтануудые харуулһан диаграммануудые болон транспарантнуудые тэдэнэр барижа ябаа. Социализм байгуулгын талаар болгар арадай агууехэ илалтануудые эмхидхэгшэ Болгариин Коммунис партиие, КПСС-е — дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй бүгэдэндэ мэдэрэгдэһэн манлайе, болгаро-советскэ хэтэ мүнхын, бата бэхи хани барисаае, эб найрамдал болон арадуудай хоорондын хани барисаае алдаршуулһан уряа лозунгнууд демонстрантнуудай колоннонууд дээгүүр харагдана.

Ниислэлэй ажалшадай һайндэрэй демонстрацида 100 мянга шахуу хүн хабаадаа. Энэ демонстраци гурбан часай турша соо үргэлжэлөөд, «Хоро» гэжэ Болгариин национальна хатар гүйсэдхэлгөөр дүүрэһэн байна.

Ороной бусад олон городуудта һайндэрэй демонстрацинууд мүн лэ болоо.

Болгарида социалис революциин илаһаар 20 жэлэй ойе һайндэрлэлгэ Болгариин алдарта Коммунис партиие тойрон болгар арадай нягтаар жагсанги байһые, марксизм-ленинизмын болон пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта тэдэнэй үнэн сэхэ байһые али тодоор харуулжа үгөө.

А. Новотный СФРЮ ошохо болоо

ПРАГА, сентябриин 9. (ТАСС). ЧССР-эй президент, Чехословакиин Коммунис партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Антонин Новотный һамгантаяа СФРЮ-гэй президент, Югославиин коммунистнуудай союзай генеральна секретарь Иосип Броз Титын уряалаар 1964 оной сентябриин 21-һээ 26 хүрэтэр Югославида харюу болгон айлшалхань гэжэ ЧТК агентство мэдээсэнэ.

Афганистанай шэнэ конституциие зүбшэн хэлсэлгэ

КАБУЛ, сентябриин 9. (ТАСС). Ехэ Джирга (Афганистанай хуули гаргалгын дээдэ орган) мүнөөдэр эндэ баярай оршон байдалда нээгдээ. Ороной шэнэ конституциие зүбшэн хэлсэжэ, баталан абаха юм.

Афганистанай премьер-министр Мухаммед Юсуф дэлгэрэнгы үгэ хэлэхэдээ, шэнэ конституциие баталан абалга Афганистанай хүгжэлтын шэнэ шата болоно гэжэ тэмдэглээ.

Демократида харша ябуулга

МОНТЕВИДЕО, сентябриин 9. (ТАСС). Кубатай дипломатическа, консульска болон худалдаа наймаанай харилсаае таһалдуулха тухай декредые Уругвайн национальна правительственна совет (НПС) мүнөөдэр баталан абаа.

Кубатай харилсаатан зандаа байхын түлөө правительствын байшангай үмэнэ олон зоной хабаадалгатай манифестациин болоходо байха үедэ энэ декрет баталан абтаа. Декредэй баталан абтан сасуу городой түбтэ сэрэгүүд асарагдаа, правительственна байшангуудай болон Америкын посольствын дэргэдэ шанга харуул табигдаа.

Хоро шараа бусалгана

БРАЗЗАВИЛЬ, сентябриин 9. (ТАСС.) Леопольдвильда пресс-конференциин һаяхан болоходо, Антуан Гизенга зоримгой үгэ хэлэжэ, Конгын дотоодын хэрэгүүдтэ США-гай болон Бельгиин хамааралсалгые эрид шүүд буруушаагаа һэн. Тиихэдэнь Конгодохи хархис этэгээдүүд ехээр хоро шараа бусалгажа ороо. Леопольдвилиин хархис газетэнүүд орондоо алдаршаһан политическэ ажал ябуулагшые хардаха, гүрдэхэ, айлган занаха кампани эхилхэдээ «Антуан Гизенгые һанаа оруулхыень» Чомбе гэгшын правительствые уряална. Болабемба арал дээрэ удаан саг соо хаалтада һууххадаа, Гизенга зоригоо хухараа ёһотой, Конгодо Чомбе гэгшын «ороноо эблэрүүлэгшын» үүргэ дүүргэхэ хэрэгтэнь тэрэниие дэмжэхэ ёһоо гэжэ Конгодохи зарим этэгээдүүдэй найдадаг байһыень Гизенгын хэлэһэн үгэ буруутуулһыень газетэ нюунагүй. Гизенга үгэ хэлэхэдээ «үнэндөө Чомбе гэгшын правительствада дэй соносхоһон болоно» гээд «Прогрэ» газетэ мэдүүлнэ.

Кипрнану Афинада ерээ

ЛОНДОН, сентябриин 9. (ТАСС). Кипрэй асуудалые ООН-ой Аюулгүйн Соведтэ зүбшэн хэлсэлгын болоходо тохёолдон гаража болохо бүхы асуудалнуудаар Греци болон Кипр хүсэдөөр үгэеэ ойлголсоо гээд Грециин премьер-министр Папандреу болон обороный министр Гаруфалиастай 2 часай турша соо зүбшэл хэһэнэйнгээ һүүлээр Кипрэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Кипрнану Афинада мэдүүлһэн байна. Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Кипрэй асуудал зүбшэн хэлсэхын тулада Аюулгүйн Соведэй заседаниин зарлагдахада, тэрээндэ хабаадахын тулада Нью-Йорк орожо ябахадаа, үсэгэлдэр үлэшэ Кипрнану Афинада ерэһэн байгаа.

ООН-ой тусхай комитет хүдэлмэрсэ эхилбэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 9. (ТАСС). Колони оронууд болон арадуудта бэеэ даанхай байдал олгохо тухай деклараци бэелүүлхэ талаар ООН-ой тусхай комитедэй («24 ороной түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комитедэй») хоёрдохи сесси үсэгэлдэр нээгдээ.

Комитедэй түрүүлэгшын уялгые дүүргэгшэ Карлос Веласкес (Уругвай) иигэжэ мэдүүлээ. Гибралтар, Фернандо По, Ифни, Рио-Муни, Испанска Сахара, Басутоленде, Бечуаналенде, Свазиленде болон бусад орон нютагууд тухай асуудалнуудые хоёр недели болоод комитет зүбшэн хэлсэжэ орохо.

СССР-эй Улаан Хэрээһэнэй болон Улаан Хахад һарын ... мүүдэй союзай эльгээһэн хоёр тонно эм дом Кипрэй Республ... асарагдаа. Турциин авиациин добтолго хэхэ үедэ шархатажа ... һэн киприодууд үнэтэ эм дом абаба. ТАСС-ай фотохр...

Конгодо шанга байлдаанууд болоно

ЛОНДОН, сентябриин 9. (ТАСС). Боэнде (Конгын Экваториальна провинци) город шадар восстани хэгшэдэй болон правительственна сэрэгүүдэй хоорондо шанга байлдаанууд болоно. Энэ город стратегическэ ехэ удха шанартай. Экваториальна провинциин ниислэл тээшэ восстани хэгшэдэй дабшаха зам дээрэхи һүүлшын томо һууриин газар юм. Эдэниие харадаа абан Леопольдвилиин засагаархид Боэнде город тээшэ шэнэ сэрэгүүдые болон авиациие яаралтайгаар эльгээнэ. Восстани хэгшэдэй отрядуудай дабшалгые һаатуулха зорилгоор Кубын революцида харша этэгээдүүдэй жолоододог Америкын Т-28 гэжэ самолёдууд Боэнде городһоо гараһан харгынуудые буудана. Правительственна сэрэгүүдэй эзэлжэ байһа... рые Америкын самолёдууд ... буудаа. Тиихэдэнь хүнүүд ал... шархатаһан байха юм. Ороной... галын хубида восстани хэгш... жалта түйлажа байһан дээрэ... польдвилиин засагаархид саг... райта хүлһэншэдэй отрядууд... тангаһаа хойто талын провин... тээшэ эльгээнэ. Гемена город... отрядуудай нэгэн эльгээгдээ. ... агентствонуудай мэдээсэһэнэй ... энэ городые «восстани хэгшэ... рэгүүд эзэлхээр болоно байнха...

Редактор
Ц. О. ОЧИР...

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-... улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам. ре... тора — 38-42, зам. редактора — 35-84, секретариата — 2... отделов: сельскохозяйственного производства и парти... жизни — 47-59, 35-14, промышленного производства и пар... ной жизни — 48-89, 33-61, корректорская — 35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологичес... — 24-74, советского строительства и быта — 34-93, рабсел... ров и писем — 25—41, 38-30, информации — 32-74 и пер... дов — 34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Со... Министров Бурятской АССР.

Н00216. Зак. № 753.